

23107

YILDIZ TEKNİK UNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTUSU

GEDİKPAŞA KADIRGA LİMAN CADDESİ'NDE TARİHSEL ARASTIRMA
VE
MİMARİ OLUSUMUN İNCELENMESİ

RÖLÖVE-RESTORASYON YÜKSEK LİSANS TEZİ
Mimar SAİD ALİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd.Doç.Dr. FUSUN ALIOĞLU

İSTANBUL-1992

V.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	4
ÖZET	6
SUMMARY	8
I.BÖLÜM. GİRİŞ.	10
II.BÖLÜM. TARİHİ YARIMADANIN FİZİKSEL TANIMI.	11
II.I. COĞRAFI KONUM, YERİ, SINIRLARI.	11
II.II. TOPOGRAFYA.	12
II.III. İKLİM.	13
II.IV. ULAŞIM.	14
II.V. NÜFUS.	16
III.BÖLÜM. TARİHİ YARIMADANIN TARİHSEL GELİŞİMİ.	18
III.I. BİZANS DÖNEMİ ÖNCESİ.	18
III.II. BİZANS DÖNEMİ.	20
III.III. OSMANLI DÖNEMİ.	24
III.IV. CUMHURİYET DÖNEMİ.	29
IV.BÖLÜM. GEDİKPAŞA MAHALLESİNİN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ.	30
IV.I. TARİHİ YARIMADADAKİ YERİ, SINIRLAR, MAHALLERİ VE MİMARİ GELİŞİMİ.	30
IV.II. SEÇİM NEDENLERİ.	31

V.BÖLÜM. GEDİKPASA MAHALLESİNİN FİZİKSEL VERİLERİ.	33
VI.I. OLUSUMU ETKİLEYEN FAKTÖRLER.	33
V.II. BÖLGEDEKİ YAPILARIN ÖZELLEKLERİ	34
V.II.1. KAT ADETLERİ.	34
V.II.2. İŞLEVLER.	34
V.II.3. YAPIM SİSTEMLERİ-STRUKTÜR DURUMU.	35
V.II.4. ÇEVRESEL VERİLER.	36
V.III. BÖLGEDEKİ ANITSAL YAPILAR.	36
VI.BÖLÜM. KADIRGA LİMAN CEDDESİNDEKİ YAPILARIN, FİZİKSEL VERİLERİ.	49
VI.I. SOKAK, PARSEL VE YAPI İLİSKİLERİ.	49
VI.II. GELENİKSEL EVLERİN KÜTLE BİÇİMLENMİŞ ÖZELLİKLERİ.	55
VI.II.1. PLAN TASARIM ÖZELLİKLERİ.	55
VI.II.1.1. PLANLAMAYI OLUSTURAN MEKANLAR.	55
VI.II.1.2. PLAN TIPLERİ.	55
VI.II.2. CEPHE DÜZENİ.	56
VI.II.2.1. DOLULUK BOSLUK DÜZENLERİ.	56
VI.II.2.2. KAPILAR.	56
VI.II.2.3. PENCERELER.	59
VI.II.2.4. ÇIKMALAR.	59
VI.II.2.5. SİLMELER.	61
VI.II.3. İNŞAAT TEKNOLOJİSİ VE MALZEMESİ.	62

VII.BÖLÜM. KORUMA ÖNERİSİ.	76
VII.I. KADIRGA LIMAN CADDASI KORUMA ÖNERİSİ.	76
VII.II. KAĞIR YAPILARDA CEPHE ONARIMI.	76
VII.II.1.SIVA ONARIMI.	78
VII.II.2.TAŞ YENİLEME.	79
VII.II.3.TUĞLA YENİLEME.	80
VIII.BÖLÜM. SONUC.	82
DİPNOTLAR.	85
BİBLİYOGRAFYA.	89
ÖZGEÇMİŞ.	92

ÖNSÖZ

Her gün içinden binlerce kişi geçtiği Gedikpaşa Bölgesi, Yoğun bir yapılaşma sonucunda, tarihi anıtlar kalmadığı sanılmaktadır. Acaba yıkıldımı ? Bu düşünceden hareketle, Gedikpaşa Bölgesinin, ve kadirga liman caddesinin tarihçesini, yaşamış olan kültürleri araştırmak, henüz özgün yapısını tamamen yititmemiş olan bu bölgede, mimari dokuyu ve yapı sistemleri incelemek istedim.

Araştırmalarım sonucunda öğrendim ki, Gedikpaşa bir bölgedir. Ancak zaman içinde, Roma, Bizans ve Osmanlı devirlerinden kalan Anıtlar, çeşitli doğal afetlere maruz kalarak yitirilmiş, yok olmuştur.

19.yy'ın dan itibaren yapılışına başlıyan sıraev karakterindeki yapılar kısmen de olsa Gedikpaşa bölgesinde koruyabilinmiştir.

Yakın geçmişe ait bu yapıların . çağdas konforla donatılarak kullanılması, gelecek nesillere aktarılması önerisi örnek bir Rölöve - Restorasyon projesi ile bütünlenecek tez çalışması tamamlanmıştır.

Bu Çalışmanın her aşamasında olumlu eleştirileriyle beni yönlendiren Sayın Hocam Öğr.Gör. Y.Doc. Dr.Füsun Alioğlu'na, yardımları için ve Y.Inşaat Mühendisi Muhannad Ismeik 'e teşekkür etmeyi borç bilirim.

Istanbul-1992.

Said Ali

ÖZET

Tarihi Yarımada da yer alan ve eski İstanbul'un teşkil ettiği çekirdeğe çok yakın olan Gedikpaşa bölgesi, ilk çağlardan beri çeşitli uygarlıkların sahnesi olmuştur.

İstanbul'un 1453'te Fatih tarafından fethi ile Osmanlıların eline geçmesi bu bölgeye daha da önem kazandırmıştır. Bölgede bulunan Rum, Ermeni kiliseleri muhafaza edilerek çok sayıda cami ve Hamam inşa edilmiştir. Osmanlı topraklarının, her tarafından gelen nüfus kısmen Gedikpasada yerleşmiş, Bölgeye önem ve hareket kazandırmıştır.

Zaman içinde geçirilen zelzeleler, yangınlar ve bilimsizce yıkımlar nedeni ile çok eski devirlere ait yapıların çoğu yok olmuştur. Ancak 19.yy'a ait çoğunluğu kagir sıraev niteliğindeki yapılar günümüze ulaşmıştır. Zamanla artan nüfus, gelişen endüstri ve yeni ticaret sahalarının açılmasıyla bu yapılar depo, atölye ve iş merkezi olarak kullanılmaktadır.

Bugün Gedikpaşa bölgesi bir imalat ve tüketim merkezi haline gelmiştir. Ekonomik bahaneler ile bu sevimli ve güzel yapılar hiç onarım ve herhangi bir müdahale yapılmadan kendi kaderlerine bırakılmış durumdadırlar.

Bu çalışma: bölgeye genel olarak bir koruma önerisi olarak hazırlanmıştır, kadirga liman caddesindeki yapıların onarımlarıyla ilgili ve turizm sektörüne hizmet etmeleri için bir çalışma olup, örnek proje ile yapı sahiplerine yol göstererek yapılarını günümüz koşullarına uygun hale getirerek kullanmaya ve korumaya devam etmelerinin milli kültür ve servetin gelecek kuşaklara devredilmesi gerektiği bilincinin verilmesine çalışılmıştır.

SUMMARY

Gedikpasa Region which was situated on the historical peninsula and was close to the old core of Istanbul had encountered various civilizations from the early ages onwards.

Being owned by Ottomans after conquest of Istanbul by Fatih in 1453, its importance was increased. Christians and Armenians churches which existed in this region had been protected and many mosques and Turkish baths had been constructed. People coming from different regions of Ottoman, lived in Gedikpasa partially and brought importance and activities to this region.

As time went by, most of the structures which were historical, destroyed by earthquakes, fires and consciousness. However, stone houses constructed in in the 19 th century can still be found.

These structures are used as ware houses, workshops and business centers due to increase in population growth industry and new opportunities in trading.

Today Gedikpasa Region has become a production and consumption area. With economical excuses, this attraction and beautiful structures have not been repaired and left without any interference.

This study is prepared as a proposal of preservation of the region and restoration of the structures as Kadirga liman streets so that they can serve to tourism sector. It is tried to enlighten this matter by providing the owners a sample study, and moreover it is emphasized that the preservation and inheritance of these building to the following generations as part and reflection of our national culture and wealth is our duty.

I.BÖLÜM. GİRİŞ.

Eski İstanbulu, teşkil eden Sarayburnu, Çemberli tas, ve Hippodroma yakın olan Gedikpaşa Bölgesi, eski çağdan bugüne kadar geçirdiği değişimler ve ortaya çıkan mimarı özellikleri araştırarak, bugün, Rum, Ermeni ve Türk çeşitli din, mezhep ve kültürden insanların birlikte yaşadığı, 19. Y.Y'a ait çoğunluğu kağır yapılarıyla gününüze ulaşan Gedikpaşa Bölgesi mimarı dokü incelenmiştir.

Bir önaraştırma ile özgün yapıların yoğun olduğu bölge belirlenerek çalışma alanı sınırları belirlendikten sonra, kat adetleri, yapım sistemleri, işlevleri, çevresel verileri ve yolları gösteren tesbit paftaları hazırlanmıştır.

Cephe elemanları çizgilerle ifadelendirilmiştir.

Bölgede özgün yapıların yoğun olduğu yerlere ait kadirga liman caddesi, rölöve ve restorasyon silüetleri ve plan tipleri çıkarılmıştır. ve bir koruma önerisi sunulmuştur.

Alınan ölçekler ve çekilen fotoğrafların yardımlarıyla cephe ve elemanları çizgilerle ifadelendirilmiştir.

Ayrıca bugün konut olarak kullanılan, yapıların, çevreye uyum sağlaması, ve Turizm hizmetine açılması için pansyon olarak kullanılmasını önerilmiştir, 36 nolu yapının rölöve-restorasyon projesini hazırlanmıştır. Projeye ait çizimler "ekler" bölümündedir.

II.BÖLÜM.TARİHİ YARIMDANIN FİZİKSEL TANIMI.

II.1.COĞRAFI KONUM,YERİ VE SINIRLARI.

Eski İstanbul, diğer bir deyişle Tarihi yarımada, Trakya yani Avrupa kıtasının Asya kıtasına doğru uzantısının Güney Doğu ucunda yer alır ve üçen biçimli bir yarımada üzerinde kurulmuştur¹. Avrupa ile Asya arasında bir köprü başıdır, diğer taraftan Avrupa ile Afrika arasında da bir geçittir².

Şehir M.ö.VII. yüzyılında şimdiki Topkapı Sarayı'nın bulunduğu yerden Sarayburnu'na ve oradan da Ahırkapı semtine uzanan yerde kurulmuştur³. Batısını Ankara ile sınırını teşkil eden karasurları, doğusunu, Boğaziçi (Bosporus Trakhios) sınırları, kuzeyde sınırı Kağıthane'ye kadar uzanan Halic (Keras), güneyde ise Marmara Denizi (Propontis) belirler⁴.

Halic ile Marmara Denizi arasındaki Yarımada ve iç taraftan surlar ile çevrilen kısım 1.720 hektar (17.2 km²)dir⁵. Şehrin çevresi, Gyllius'un hesabına göre 13 mildir⁶. 28 01 ve 29 55 boylamalarıyla 41 33 ve 40 28 kuzey enlemleri arasında kalan İstanbul il toprakları toplam 5712km² lik bir alan kaplamaktadır⁷.

II.II. TOPOGRAFYA.

Tarihi Yarımada'nın topografyasını, ve kuzeybatı yönlerine doğru, birbirinden kesin hatlarla ayrılmış bir şekilde, iki ana sırt belirler⁸. Bu iki ana sırt, yedi tepeyi teşkil eder ve Tarihi Yarımada'nın onun üzerinde kurulmuştur⁹.

Birinci tepe, 45m yükseklikte ve Topkapı Sarayın'dan başlayarak daha sonra 33'mye düşen bir bel ile birinci ana sırttan ayrılır. ve beyazıt yönüne doğru uzanarak, 60 m'ye çıkar ve ikinci tepeyi oluşturur.

Fatih Camisinin bulunduğu üçüncü tepeyi ile ikinci tepeyi arasında 42 'm'ye kadar düşer. Üçüncü tepeden sonra yükselmesine devam ederek, Çarsamba yöreyinde 72 m'ye kadar yükselir ve Dördüncü tepeyi oluşturur.

Edirnekapı surlarına kadar, uzanan Beşinci tepe 74 m'ye kadar yükselir. Kuzey ana sırtı Altıncı tepeyi teşkil eder, ve tepeyi güney ana sırtı oluşturmaktadır¹⁰. Bu yedi tepe sırasıyla üzerinde Ayasofya Camisi bulunan Akropolis, üzerinde Forum Theodosii, Nymphaeum bulunan bugünkü Bayazıt.

Yine Bizans devrinden Aya Apostoli Kilisesini barındırmış olan Fati, üzerinde Aspos Sarnıcı bulunan Sultan Selim, vadisinin güney tarafında kalan Ayios Mokios Sarnıcının bulunduğu çukurbostandır¹¹ (R.1) .

II.III. İKLİM.

İstanbul bölesi iklim şartları itibarıyla günü gününe, hatta saati saatine uymayan son derece değişiklik ve karışık atmosfer olaylarının alanı olduğu kolayca anlaşılır¹² .

İstanbul Boğazı nedeniyle kışları iç Asya ve Doğu Avrupa'da oluşan yüksek basınçla Akdeniz üzerinde oluşan alçak basıncın yazları ise Batı ve Orta Avrupa'ya uzanan Azor yüksek basıncı

ile Kuzey Afrika ve Arabistan'da oluşan alçak basıncın dengelendiği bir hava kanalı ise ilk çağlarda denizcilerin korkulu rüyası olan İstanbul Boğazi (Bosporus Trakhios) dır¹³.

Genelde İstanbul'un iklimi yazları sıcak ve kurak, kışları ise ılık ve yağmurlu gecek şekilde oluşmuştur. Akdeniz ikliminin, Karadeniz, Balkanlar ve Anadolu arasında az çok değişikliğe uğramış bir şekil olarak yorumlanabilecek iklim özelliklerine sahiptir. Senelik ısı ortalaması 13.7 c kadardır. En soğuk ay ortalaması 5.0 c en sıcak ay ortalaması ise 22.7 c dolaylarındadır¹⁴.

İlk bahar mevsiminde İstanbul'da doksan iki gün rüzgarsız geçer. Bu dönemde ortalama kırk gün kadar güney batı arası rüzgarları geri kalan dönemde ise kuzey doğu arası rüzgarları eser¹⁵.

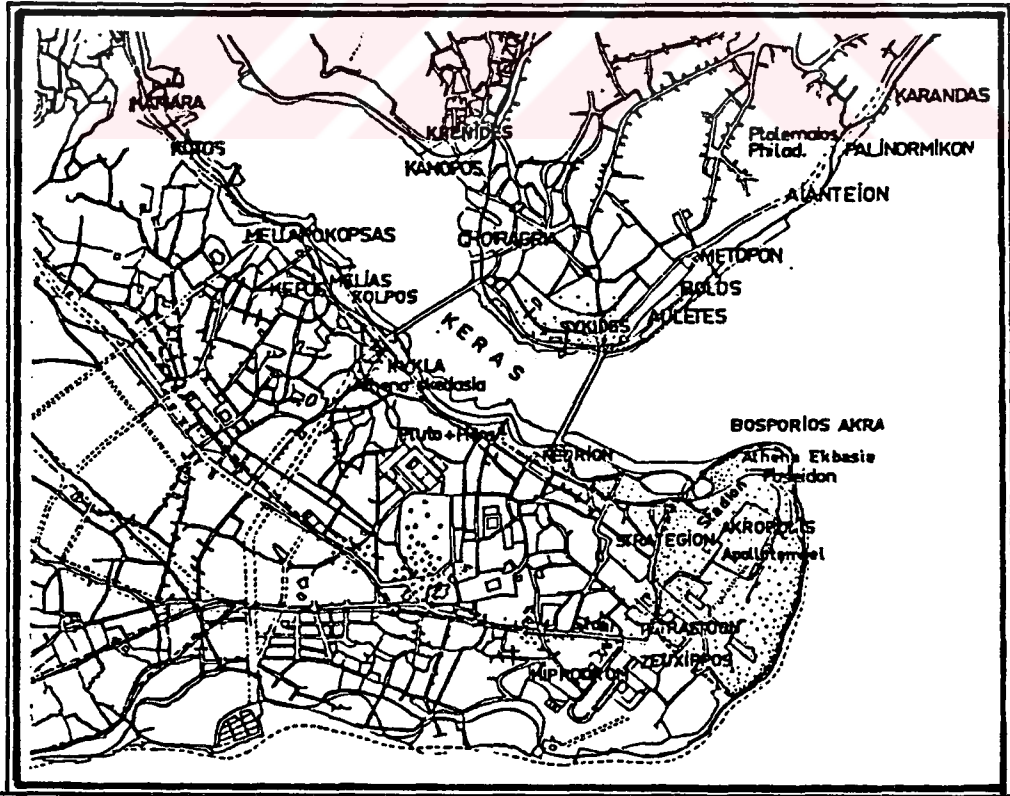
İklim şartları semtler ve bölgeler açısından yer yer bazı farklılıklar gösterir. İstanbul Boğazının yukarlarında yazlar daha serin geçerken, Marmara Denizi kıyılarında kışlar diğer bölgelere göre daha ılıktır¹⁶.

II.IV. ULAŞIM.

Mayer, iki İstanbul'un bünyesine bakıldığı zaman bir noktadan ısınsal şekilde ayrılmış caddeler örülür. Fakat bu şekildeki ana caddelerin Bizans zamanında inşa edilmiş caddelere uygun düştüğü arkeolojik araştırmalarla meydana

(R.1) Tarihi Yarımada'nın Topoğrafik yapısı(Kleiss)

(R.2) Tarihi Yarımada'da ilk devir yerleşme, M.S 117,(M.wiener)

çıkmıştır. Burdan Osmanlı devrinin ana caddelerinin Bizans devrinden kalma olduğunu, anlatıyor¹⁷.

XIX. asrın ilk yarısında İstanbulda ayrı ayrı alanlarda ve son zamanlarda yeni yerleşme mahalleleri büyük ölçüde kullanılmaya başlanmıştır. O derecede ki eski İstanbul semtinde Marmara Denizinden Halice kadar büyük bir alanda satranç tahtası şeklinde yer almış bulunmaktadır¹⁸.

Sokaklar dardır, sokak genişlikleri daha ziyade yayalar ve yük taşıyan hayvanlara, göre yapılmıştır. Sık sık yön değiştirmeden devamı enderdir. Sokakların yalnız doğrultuları ve genişlikleri de çok sık değil, dar ve geniş sokak parçaları, düzensiz olarak birbirini ardından gelir¹⁹ (R. 2,3,4,5).

II.V. NUFUS.

Roma'da bulunan İmparatorluk kurumlarının ve devlet adamlarının İstanbula yerleşmesiyle kent birdenbire önem kazanmış olanüstü nüfus akımının yanında Trakya'dan çok sayıda göçmen de kente yerleştirilmiştir²⁰.

Fatih dönemi sonralarında İstanbul'da 182 mahalle vardı, mahalleler, cami, kilise veya sinagog gibi dinsel bir yapı çevresinde kurulur ve buralarda genellikle aynı dine ve kültüre bağlı topluluklar yaşardı. Toplantı yeri olarak kullanılan dinsel yapılar, mahalle halkının ortak sorumluluğu altındaydı²¹.

III. BÖLÜM.TARİHİ YARIMADANIN TARİHSEL GELİŞİMİ.

III.I. BİZANS DÖNÜMÜ ÖNCESİ.

Tarihi Yarımada da Yunan öncesi bir yerleşme olduğu 1871 yılındaki demiryolu inşaatın da bulunan büyük taşlarla yapılmış su duvarları kalıntılardan tahmin edilmektedir²⁶.

İlk kurucusu Efsaneye göre Poseidon ve Deroesin oğlu İstanbul da doğmuş olan Byzas tır²⁷. M.Ö 7. yüzyılda Ege kıyılarından İyonya ya Anadolu ve Trakya kıyılarını izleyerek Marmara ve Karadenize uzanan kolonizasyon yolları üzerinde önce Chalcedon (Kadıköy) sonra Byzantion koloni kentleri kurulmuştur²⁸.

Plinius a göre İstanbul un bilinen en eski adı Lygos tur. Bugünkü Sarayburnu yöresinde kurulduğu öne sürülen bu kent Byzantion un kuruluşuna değin varlığını korumuştur²⁹.

Eusebios a göre şehrin Sarayburnun da M.Ö 658 yılında kurulmuştur. Kurulduktan sonra sıra ile Daranın İonyenlerin ve Kserkses hakimiyetleri altında düşmüş. İsparta kralı Pausanios tarafından zapt edilip dışardan getirilen halk ile doldurulmuş ve genişletilmiş³⁰.

Şehrin ilk büyüklüğü bugün belirsiz bir durumdadır Fakat daha sonra geliştirilen tahkimatın Trakların saldırılarına karşı kurulduğu dönemden beri var olduğu kabul edilebilir. Bugün Sarayburnu nun bulunduğu yerde ilk devirlerde Apolon

Artemis ve Aphrodite tapınakları kuzeyde tam burunda ise Poseidon tapınağı ile (Athena Ekbasia) bulunmaktaydı. Halice doğru ise irili ufaklı bir çok liman teşkil edilebilecek koylar bulunuyordu (R.2).

M.ö 512 de Pers istilasında uğruyor. 478 de ise Pausanians tarafından zapt ediliyor. Kurtarıldıktan sonra da birinci (Attık Deniz Birliği) ne katılıyor. Geçen zaman zarfında çeşitli istila ve kuşatmalara hedef olmasına rağmen şehir gelişmesini sürdürüyor ve bağımsızlığını koruyarak M.ö 260 larda Trakya da Derkoz ve Rheigon a Kadar Anadolu da ise Yalova yörelerine kadar olan bir bölgeye sahip oluyor³¹.

M.ö. 70- 60 yıllarında ekonomik acıdan çok gelişen şehrin imarı da oldukça canlanmış bir durumdadır. Bu dönemde liman yanında stadion Akropolis in doğru yamacında tiyatro şehrinde basısında strategion ve güneyde ve güneyde Thrakion ana meydanlar yapılmış ve Halıç kıyısı ile şehre gelen sırttaki yolda(şehrin kuzey anasırtı) ise Nekropol bulunmaktadır.

Şehre Hadrion döneminde ise(M.ö 117 138) artık su tesisatı da yapılmış durumda dır. Bu da strategion yakınında bulunan bir hamamdan kolayca anlaşılmaktadır. M.ö 193 yılında çıkan taht Kavgası sırasında şehir septimus severius tarafından kuşatılıyor ve şehirde çıkan kıtlık yüzünden şehir teslim olmak zorunda kalıyor³².

Septimus Severius şehri işgal ettikten sonra surları yıktırıyor ve şehrin marmara ereğlisine bağlı bir köy haline

getirilmesini sağlıyor. Fakat daha sonraki yıllarda şehir surlarının yeniden yapılmasına karar veriyor ve eskisinden 400 daha batıya doğru distant bugünkü Eminönünün den o zamanki Eminönünün den o zamanki adıyla Neorion dan başlayıp güneye doğru forum Constantini (çemberlitas) doğusundan geçen ve Hippodromun batısından Marmara sahiline (Propontis) inen yeni surlar inşa ediliyor. Bununla birlikte şehir Grek Roma stadyumu tiyatro ve su kemeri gibi yeni yapılar kazandırılıyor³³.

Şehrin güneyinde Zeuxippos banyoları yaptırılıyor. Hippodromun yapımına başlanıyor ve kentin yüzölçümü 100 110 hektara çıkıyor³⁴.

III.II. BİZANS DÖNEMİ

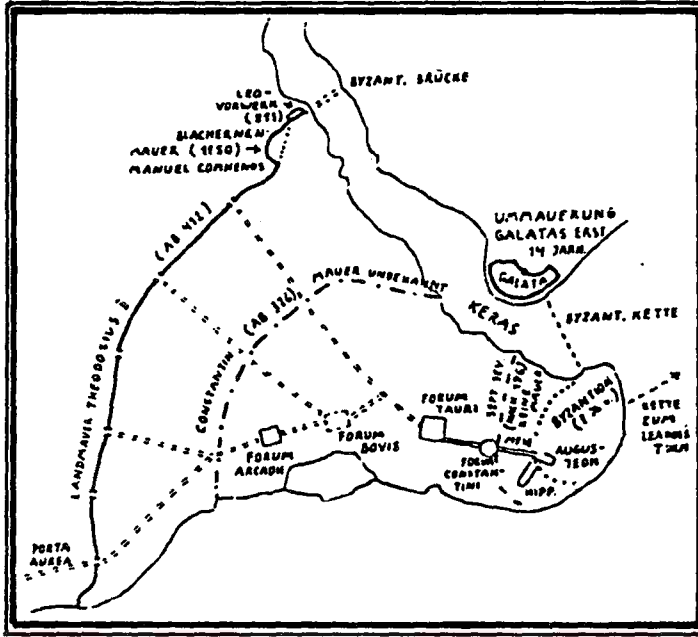
Roma imparatorluğu içindeki kavgalar sırasına imparator konstantinus Bizans'ın desteklediği Licinius M.S. 324'de mağlup ediyor ve ceza olarak şehir surlarını yıktırıyor. fakat aynı sene imparatorluk merkezini tarihi yarımada'ya nakletmeyi düşünerek M.S. 325 yılında kenti iki misli büyüten yapımlara başlıyor. Yeni yapılan surlar bu sefer Marmara kıyısına Rabos (Samatya civarı) dan başlayarak Mokios su haznesi (çukur bostan) doğusundan Lykos deresine ve vadisini geçen, buradan Apar su haznesine çıkan (Sultan Selim) ve kuzey-doğu yönüne doğru Halice Petrion bölgesine inen bir hat üzerinde yapılıyor, şehrin resmi açılışı M.S. 330'a yapılıyor³⁵.

Theodosius II. döneminde gelişen ve artık iyice sıkışan şehir Konstantin surlarının 1300-1400 m daha batısından yeni ve daha güçlü surlarla çevreleniyor ve şehir dışındaki Blakherna mahalleleri şehir içine katılıyor³⁶ (R.6) .

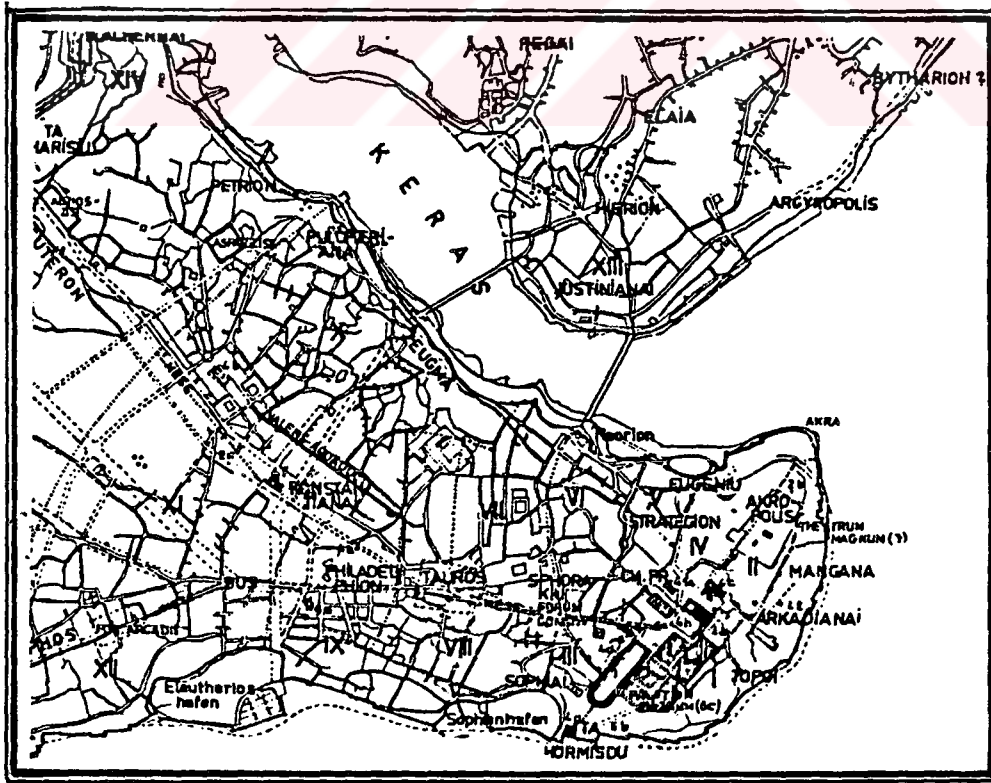
Her yandan gelen yapı ustaları yardımıyla şehrin yapımı hareketlerine büyük bir hızla devam ediyor. Roma imparatoru septimuz severius zamanında başlatılmış olan Hippodrom ve Zeuxippos banyoları inşaatı tamamlandığı forumları yapılıyor ve şehre 11.5.330 tarihinden sonra Roma örnek alınarak (Nea Roma) adı veriliyor ve tescil ediliyor³⁷ (R.9) .

Konstantin'in oğlu Constantius döneminde ise Hagia Sophia'nın yapımına başlanıyor, ayrıca şehrin su sorunu yapılan uzun kanallar ile hallediliyor, bu sırada valens su kemeri de inşa ediliyor ve bu su sistemine bağlı olarak geniş çapta sarnıçlar yaptırılıyor³⁸. Bu dönemde şehrin yüzölçümü 14 km ye ulaşmaktadır. Ayrıca şehir Roma 'da a yapılmış olduğu gibi 14 bölgeye bölünüyor³⁹ .

Konut bölgesiyle yönetim merkezi arasında bugünkü Aysofya meydanının yerinde Agora alanı yer almaktaydı⁴⁰ (R.7) .
Inciciyan şehrin bu dönemde 14 bölgeye ayrıldığını yazıyor⁴¹.
Ve büyüyen şehrin ihtiyaçlarını karşılamak üzere yeni limanlar ve depolama binaları yapılıyor. Bu limanlar Halic bölgesinde ve güneydeki Eleuterios limanı çevresinde gerçekleştiriliyor⁴² (R.8). Neorion ve Bosporion isimleriyle bugünkü sirkeci de yer alan limanların çevresindeki kuleler korunma amacıyla yapılmışlardır⁴³ .

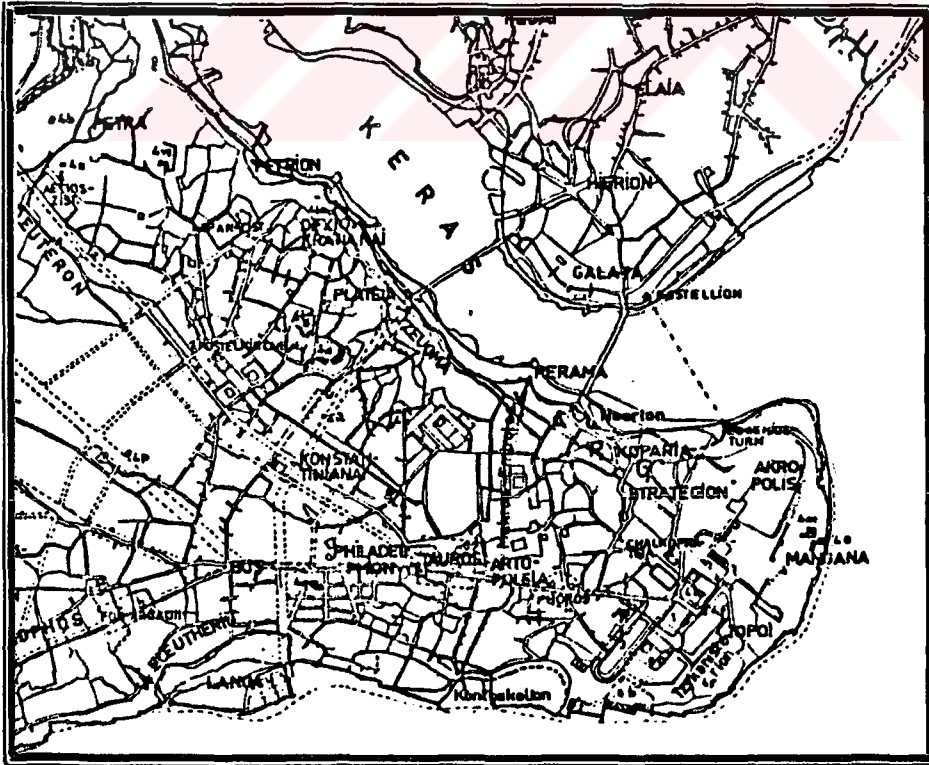
(R.6) Bizans döneminde kentin gelişmesi M.S 193 sonrası(Kleiss)

(R.7) Tarihi yarımada'da ilk devir yerleşme M.S 193 sonrası(M.Wiener)

(R.8) Şehrin idari bölgeleri, M.S 330 sonrası(Kleiss)

(R.9) 8.yy da Mese-Haliç arası yapılar(M.Wiener)

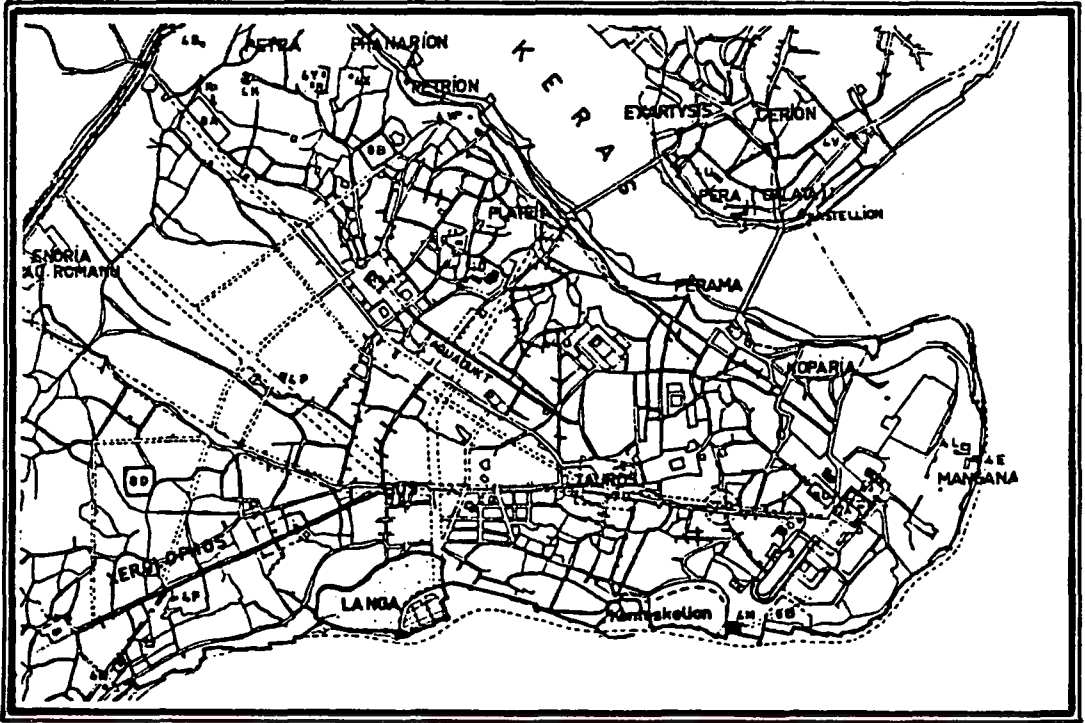
III.III. OSMANLI DÖNEMİ.

1453 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından İstanbul fethedilmiştir. Fatih İstanbul'a çeşitli göçmenler getirtmiş ve değişik semtlere yerleştirmiştir. Ancak 1459'da şehirden sürülenlerin tekrar geri dönmesine izin verilmiştir⁴⁴. İnciciyanın yazdığı gibi İstanbul'u zapt ettikten sonra muhtemel bir isyanı önlemek için Bursa'dan ve diğer yerlerden Ermenileri getirtmiş ve şehrin altı muhtelif noktasına yerleştirmiştir⁴⁵.

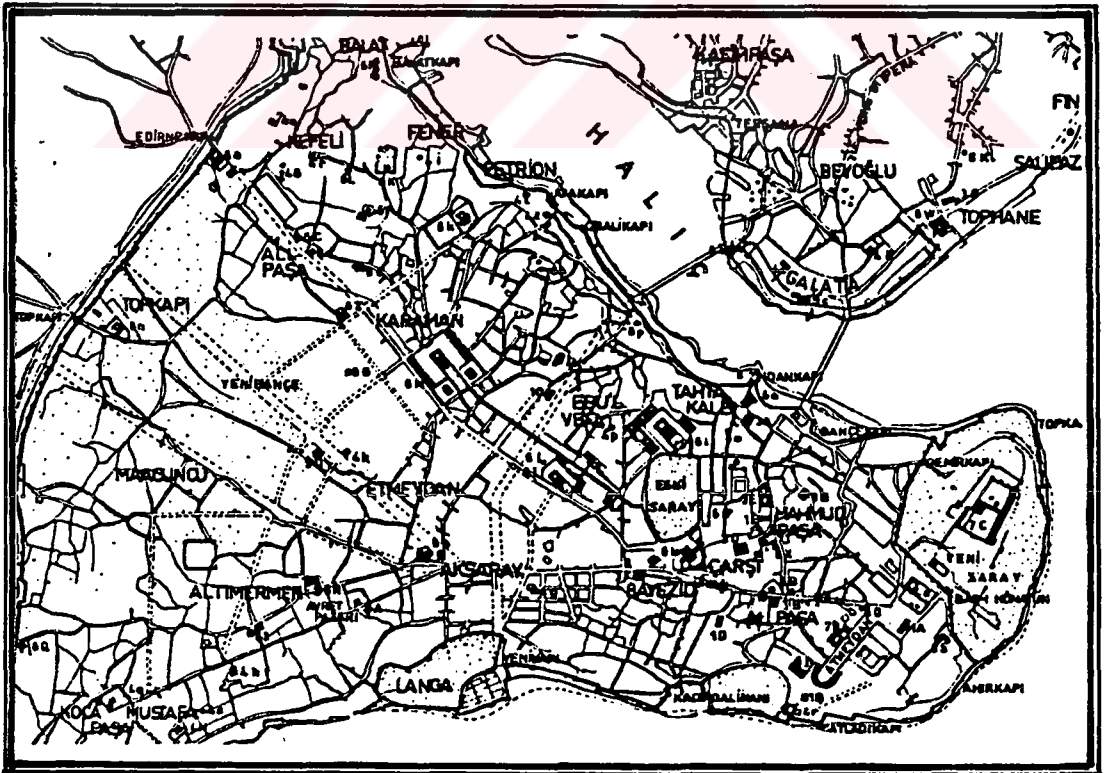
Şehrin büyük alanları bu dönemde Ayasofya ya vakfiye olarak alınmış bazı kiliseler camiye çevrilmiş yeni çarşı ve hanlar yapılmış ve su problemi Halkalı Şebekesi ile halledilmiştir⁴⁶.

Fatih yeni sarayı yaptırıyor ve şehrin surlarını da tamir ettiriyor⁴⁷ (R.10). Fatih Sultan Mehmet'in bu politikası daha sonraki sultanlar II.Beyazıt ve I.Selim zamanında da sürdürülüyordu 1509 depreminde pek çok yapı ve surların bazı kısımları çökmüştü.

I.Selim Mısır'dan İstanbul'a ustalar getirtmiş yeni yapılarla birlikte bazı eski kiliselerde camiye çevrilmiş ve tersane yapımı başlatılmıştır. Bu imar hareketine II.Murat zamanında da devam edilmiştir⁴⁸ (R.11) (R.12).

(R.10) Fatih sonrası(M.Wiener)

(R.11) Fatih sonrası(M.wiener)

(R.12) 15.yy şehrin görünümü (M.Wiener)

(R.13) 19.yy ortaları(Stolpe)

(R.14) Tanzimat öncesi(Moltke)

1550 de şehir nüfusu 400 den 500 000 kişiye ulaşmıştır. Bu nüfusun 58 ini müslümanlar ve geriye kalanını da diğer din mensupları teşkil ediyorlardı.⁴⁹ Tarihi yarımada artık yapı yoğunluğu ve nüfus bakımından belli bir düzeye ulaşmıştır⁵⁰.

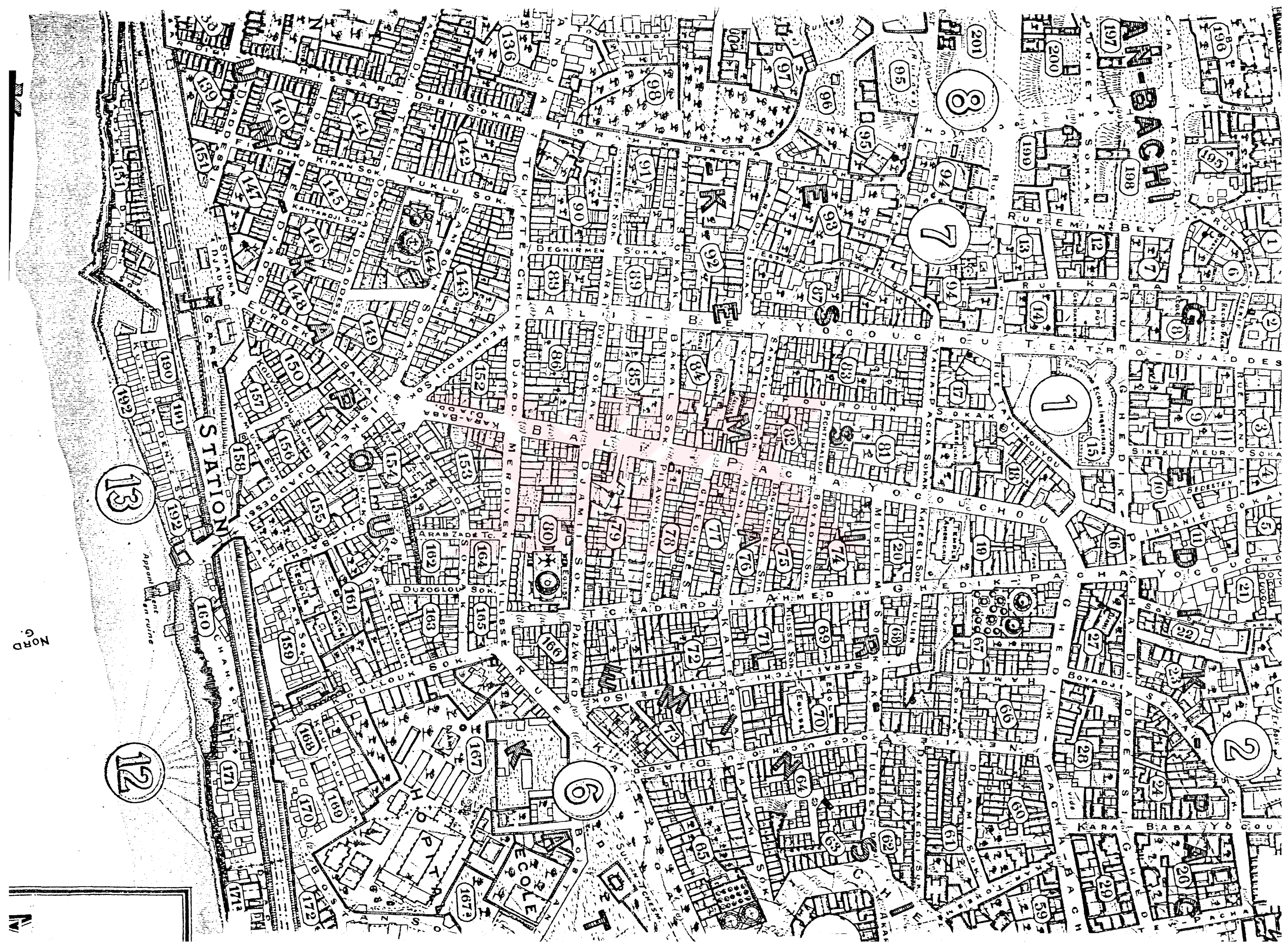
Şehrin içinde tatlı su menbası bulunmaması büyük bir eksiklik teşkil etmektedir Bundan dolayı 1802 senesinde büyük bir sıkıntı hissedilmiştir. Bizans döneminde yapılan ve Osmanlı toplumunda tutulmayan sarnıçlaryerine akarsu tercih edilmiştir. Birbirinden güzel bir çok kagir umumi çeşmeler yaptırılmıştır⁵¹.

1866 dan sonra tarihi yarımada da özellikle yangın bölgeleri yeniden yapılmaya başlanıp şehrin yerleşimi ve fonksiyonu değiştirilmiştir. Bazı bölgeleri tamamen yeniden planlanarak ve günümüze kadar ulaşmıştır (R.13) (R.14).

III.IV. CUMHURİYET DÖNEMİ.

Tarihi yarımada da ve çalışma bölgesinde konut bölgesi fonksiyonunu Cumhuriyet döneminin başlarına kadar getirdiğini bu dönemde yaptırılmış olan kadastral haritalardan anlayabiliriz. Bu haritalarda hala 1- 2 katlı ahşap konutlar ve bahçe içinde çeşitli konaklar görülebilmektedir⁵² (R.15).

Cumhuriyet döneminde bölgede en önemli olay bölge ile deniz arasına surlar ve demiryolundan sonra üçüncü engeli koyan bahil yolunun yapımıdır çok hızlı bir değişime uğramış

AN-BACHLI

STATION

8

7

1

13

12

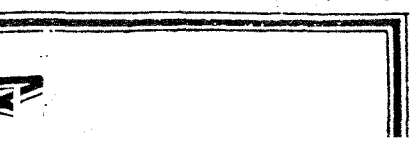
6

2

NORD

N

Appoint. en ruine

İstanbul aşırı bir nüfus akımına maruz kalmıştır. Bunun sonucu Yanlış yapılaşma dar ve çıkmaz sokaklar oluşumun, gecekondular mahalleleri yayılması meydana çıkmıştır.

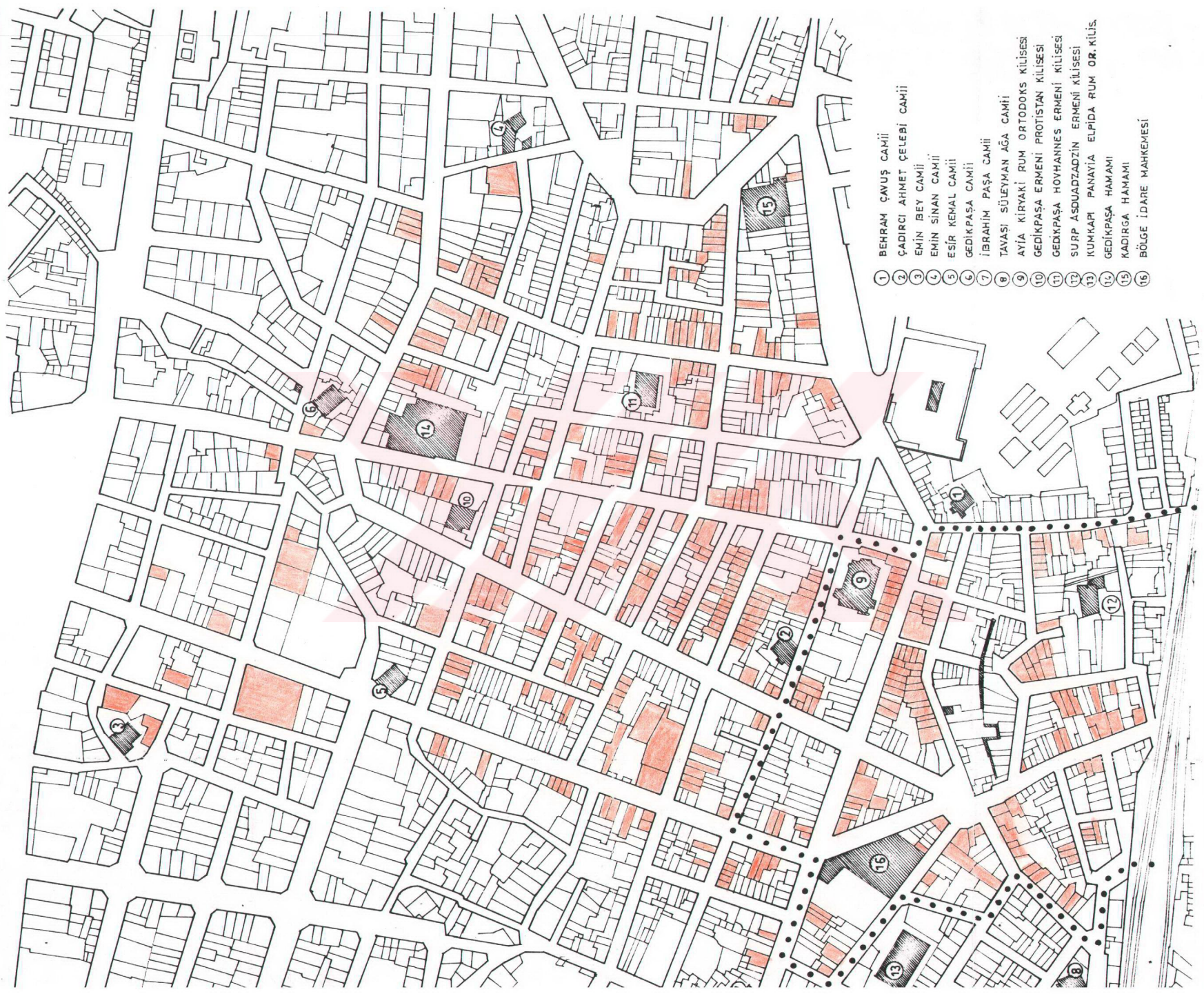
IV.BÖLÜM. GEDİKPAŞA, MAHALLESİNİN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ.

IV.I. TARİHİ YARIMADADAKİ YERİ, SINIRLARI, MAHALLELERİ VE MİMAİRİ GELİŞİMİ.

Gedikpaşanın sınırları Beyazıt meydanından , Çemberli tase uzanan Divan yolu caddesi ile Marmara kıyısında bulunan Kadırga ve Kumkapı arasındaki bölgeye Gedikpaşa denilmektedir. Gedikpaşada üç mahalle vardır, bunlar, Mimar Hayrettin Mahallesi, Emin Sinan Mahallesi ve Şahsuva Mahallesi'dir. (p.1). İstanbul fathinden sonra, Gedik Ahmet Paşa hayratlar yaptırdığından dolayı, bu semt onun adıyla anılmaya başlanmıştır⁵³.

16. y.y.'dan , 19.y.y.'na kadar, bölgede çok afetlere maruz kalmıştır, bunlardan .

- 1587'de şehirde büyük yangın çıkmış, Bedestenlerin çevresi, Yaudi Mahalleleri ,Gedikpaşa Hamamı ve bir çok mescit yangında kül olmuş⁵⁴.
- 19 nisan 1588'de Gedik Ahmet Paşa Hamamı yanmış⁵⁵.
- 1633'te bitişik düzende ahsap evlerin çok bulunduğu semtlerden yangın çıkmış ,Samatyadan, Gedikpaşa, ve Kumkapı'ya kadar yayılmıştı⁵⁶.
- 27 haziran 1645'te çıkan yangında ,Kumkapı, Kadıga limandeki Hiristiyan evleri, Gedikpaşa'deki Rum ve Ermeni Kiliseleri yanmıştır⁵⁷.

- 1 BEHRAM ÇAVUŞ CAMII
- 2 ÇADIRCI AHMET ÇELEBİ CAMII
- 3 EMİN BEY CAMII
- 4 EMİN SİNAN CAMII
- 5 ESİR KEMAL CAMII
- 6 GEDİKPAŞA CAMII
- 7 İBRAHİM PAŞA CAMII
- 8 TAVAŞI SÜLEYMAN AĞA CAMII
- 9 AYI KIRYAKI RUM ORTODOKS KİLİSESİ
- 10 GEDİKPAŞA ERMENİ PROTİSTAN KİLİSESİ
- 11 GEDİKPAŞA HOVHANNES ERMENİ KİLİSESİ
- 12 SURP ASDUADZAZDİN ERMENİ KİLİSESİ
- 13 KUMKAPI PANAYIA ELPİDA RUM OR. KİLİS.
- 14 GEDİKPAŞA HAMAMI
- 15 KADIRGA HAMAMI
- 16 BÖLGE İDARE MAHKEMESİ

••• ÇALIŞMA BÖLGESİ SINIRLARI

▨ ANITSAL YAPILAR

■ ESKİ SIVİL YAPILAR

GEDİKPAŞA

BÖLGESİ

Ö 1/2000

- 22 temuz 1719'de Gedikpaşa'dan Kumkapı, Nisanca ve Kadırga yanmıştır⁵⁸.
- 19 Haziran 1752'de Gedikpaşadan Kumkapıya kadar olan kesim yanmıştır⁵⁹.
- 2 Ağustos 1826'de, Hocapasa'da çıkan yangın, hızla yayılıp, Beyazıt'ten . Kumkapı ve Yenikapı'ya kadar dayanmıştır⁶⁰.

Bunun sonucunda Gedikpaşa'daki yapıların ve mahalle dokusu, mimarı özellikleri çok değişikliğe uğramıştır. Birbirine benzer şekilde, ahşap yada kagir olarak inşa edilen bu evlerde, çoğu Ermeni, Rum ve Yahudinin kaldığı bilinmektedir.

Ancak 18.y.y. dan itibaren, Müslüman olanlar çoğu yönetici, asker yada zanaatkar ve tüccalar, bu bölgede kalmışlardır. 19.y.y.'da İstanbul Gedikpaşa'da deri ayakkabı üretiminin yanısıra deri terlik üretimide ağırlıklı durumdadır. 19.y.y. sonlarında ve 20.y.y. başlarında bölgeye büyük bir yerleşim hareketi ve nüfus akımı başlamıştır.

IV.II. SEÇİM NEDENLERİ.

Tarihi Yarımada da yer alan Gedikpaşa İstanbulun ilk çekirdeğini teşkil eden Sarayburnu, Cemberli tas ve Hippodroma yakın olan Gedikpaşa, eski çağdan bugüne kadar geçirdiği değişimler ve ortaya çıkan mimarı özellikleri ile önem kazanmıştır.

Bu tarihi zenginliği sahip olan Gedikpaşa, 19.y.y. sonlarından itibaren geçirdiği plansız yapılaşma ve nüfus yoğunluğu nedeniyle geçmiş özelliğine tam zıt düşen ilginç bir özellik taşır.

Buradaki anıtsal yapılar, terk edilmiş ve edilmemiş evler ve eski sokaklar bu yeni tarz üzerinde çalışılması gereken kayıpedilmiş tarihten ibarettir. Bu sınırla içinde bulunan yapılar ve sokaklar koruma ve restore edilmek suretiyle tuizm sekrörüne açılmalıdır, gözler önüne serilmelidir.

V.BÖLÜM. GEDİKPAŞA MAHALLESİNİN FİZİKSEL VERİLERİ.

VI.I. OLUŞUMU ETKİLEYEN FAKTÖRLER.

TOPOĞRAFYA.

Tarihi Yarımada'nın topografyasını önemli bir şekilde belileye kuzey anasırtının ikinci ve üçüncü tepelerinin güneye bakan yamaçları bölgenin eğimli kısımlarını meydana getirir. Bu tepelerin, düz alanda birleştiği topoğrafik olduğu yerde kadirga liman caddesi, adeta doğal bir sınır halindedir. Bu sınırdan kuzeydeki divanyolu caddesine kadar, orta diklikte bir eğim yükselir, ve güneydeki Marmara Denizine kadar, düz bir alan halindedir.

İKLİM YÖN VE MANZARA.

Topoğrafik durumundan da anlaşıldığı gibi bölge güneye doğru açık bir bölgedir. İklim açısından, İstanbulun genel iklim şartlarını gösterdiği özelliklere sahiptir .

Ancak topoğrafik yapısını özelliği nedeniyle, güney ve güney Batı rüzgarlarına açık olup kuzey rüzgarlarına oldukça kapalıdır. Bölgenin güneyindeki bulunan marmara denizi, zengin bir manzara oluşturmaktadır.

V.II.BÖLGEDEKİ YAPILARIN ÖZELLİKLERİ.

V.II.I. KAT ADETLERİ

Kat adedi	1kat	2kat	3kat	4kat	5kat	6kat	Genel toplam
Yeni yapı	25	48	46	60	25	7	207
Eski yapı	5	56	67	27	4	-	159
Toplam	30	104	113	87	25	7	366yapı

Bölgedeki kat adetleri ayrımını ve sayıları yaptıktan sonra bu sonuca varıyoruz. Bölgede eski yapıların çoğu 2- 3 katlı olmakla beraber, yeni yapılar ise 1-5 katlıdır,yeni inşa edilen yüksek yapıların sayısı az ve çevrenin tarihi yapısına uygun değildir (P.2).

V.II.2. İSLEVLERİ.

islev	Dükkan İşyer	Evaltı dükkan	Terk edilmiş	EVler	G.Toplam
Yeni yapı	85	75	4	43	207
Eski yapı	76	36	33	14	159
Toplam	119	121	108	18	366 Yapı

Bölgedeki yapıların işlevleri. ayrımını ve sayıları yaptıktan sonra bu sonuca varıyoruz. Bölgedeki yeni yapıların çoğu dükkan. iş yeri veya ev altı dükkan olarak düşünülüp. yapılmıştır.

Eski evler ise, bölgenin yeni fonksiyonuna uygun olarak evlerin çoğu orijinal giriş katı bozarak, dükkan, işyeri veya restaurant açılmıştır. Bazı yapıların kompla işyerine çevirilmistir (P.3).

V.II.4. YAPIM SİSTEMLERİ, STRUKTUR DURUMU.

sistem ve strüktür d.	kağir yapılar	içi ahşap kağir yapılar	ahşap cumbalı kağir yapılar	betonarme	toplam
sayı	104	55	11	196	366yapı

Bölgedeki eski yapılarını çoğu kesme taş, veya tuğladan yapılmıştır, döşeme, tavan, ve merdivan, ahşap kaplamalı olanlar sayısı, komple kağir yapıları sayısından daha azdır. Ancak yapıların müdahale sonucuda çok sayıda yapı, ahşap orijinal döşemesi, tavanı ve merdivanı kaldırarak yerinde sıva, karo mozaik ile değiştirilmiştir. Ahşap cumbalı olanlar, strükür ve taşıyıcı sistemi bakımından daha uygun bir sistemdir. hafif. renk bakımından zengin, ve güzel görünümlü bir secimdir. Ancak bölgede sayısı oldukça azdır. Cumbaların çoğu kağir yapılmıştır, kağir cumbaları uygulamalar ve yapım analizi ve malzemesi, ucuz ve daha kolay olduğundan sayısı fazladır (P.4).

V.II.5. CEVERESEL VERİLERİ.

yapı cinsi çevre verileri	eski yapılar		yeni yapılar	
	özgü	özgünlüğü yitirmiş	uyumlu	uyumsuz
sayı	125	34	98	109
genel	159		207	
toplam	366 yapı			

Bölgeedeki onarım ve restorasyon görmemiş yapıların, çevreye özgünlüğü ve orijinalı korumaktadır. Ve bu yapıların bazıları, içi, dışı ve strüktürü çok kötü durumdadır. Onarım ve restorasyon gören yapılar, koruma kuralları aykırı olarak, ve bilimsel araştırma göz alınmıyarak onarılmıştır. Bu yanlış uygulama sonucunda, restore edilen yapıların çoğu özgünlüğü yitirmiş vaziyettedir. Yeni yapılar ise, Bazıları çevre ve bölgeye, hiç görmeden tasarlanmıştır. İnce, yüksek, dış görünüşü uyumsuz, mozaik ile kaplı, ve renk uyumsuzluğu, görülen yapılar. Diğer uyumlu yeni yapılar, biraz çevreyi düşünmüştür, pencere tipleri, rengi, dış görünüşü, ve fazla yüksek olmayan yapılar çevreye uyum sağlamaktadır (P.5).

V.III.BÖLGEDEKİ ANITSAL YAPILAR.

Kapılar.

Sophia Kapısı (Kadırga Limanı Kapısı).

Limandan şehre girmek için kullanılmıştı yıkılmıştır⁶¹.

Konteskalion Kapısı (Kumkapı).

Bu kapı Kumkapı limanının inşasına nezaret etmiş olan Agallianos Turmakhosa verilmiş olan konteskalon adına izafetle bu adı almıştır . Konteskelis kısa bacaklı demektir. Eski tarihlere nazaran bu kapı VIII.yy da inşa edilmiştir şimdi yerinde yok yıkılmıştır⁶² .

Camilar.

Behram cavuş Camii.

Kadırga liman caddesinden ayrılan kumluk sokağın sol köşesinde bulunmaktadır. Dört kağır duvarlı dikdörtgen seklindedir. Taş minareli bu cami, son cemaati yoktur. Sokullu Mehmet paşa zamanı Başcavuş Behram Ağa tarafından 1655- 1661 senelerinde yapılmıştır⁶³. 1881 yılında Mustafa Tefvik tarafından tamir edilmiştir(F.1).

Cadırcı Ahmet Çelebi Camii.

Banisi, cadırcı Ahmet çelebi olup minberi 1769 tarihinde konulduğuna nazaren, bu tarihten evvel yapılmıştır⁶⁴ . Balipaşa yokusunun alt başında bir aralık çıkmaz sokata bulunan cami, yaklaşık 1928 den bir harap bir haldeydi, 1952 1953 yılları arasında Trakya Anıtlar Derneği İstanbul subesinin himmet ile tamir edildi. Bir avlu içinde dört kağır duvar üzerinde kiremitli ahşap çatı ile örtülmüştür. Son cemaat yeri yoktur⁶⁵ (F.2).

Emin Bey Camii.

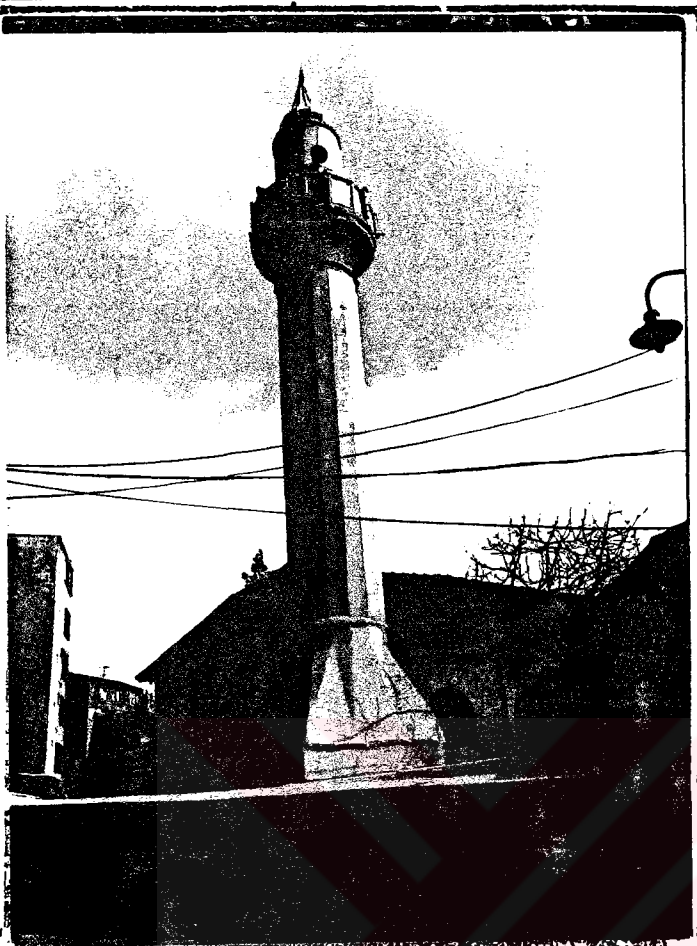
Banisi, Nasuhizade Hacı Emin beydir ki, Beyazıt camiinin bina emini olup 1513 te vefat etmiştir. Camii'nin duvarları kagir ve çatısı ahşaptır. III. Ahmet validesi ummetullah sultan minberini vaz ettirmiştir. Bu cami harap bir halde iken 1953 - 1954 senelerinde tamir edilmiştir⁶⁶ (F.3).

Emin Sinan Camii (Akarçe Camii).

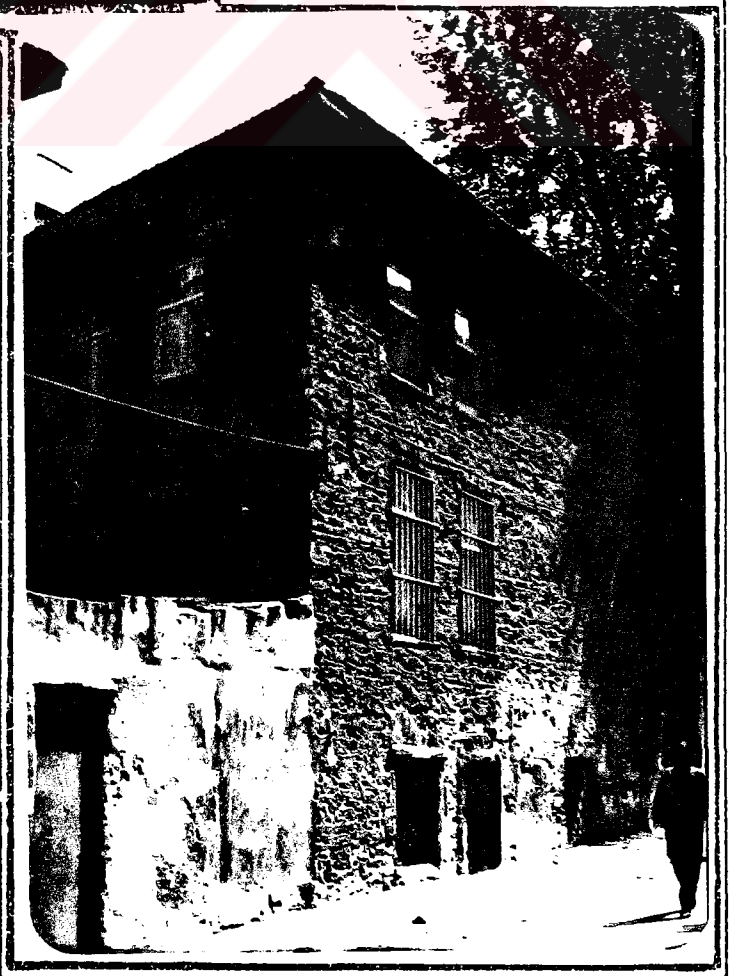
Banisi, Fatih sultan mehmetin matbah Emni Sinan Çelebidir. Bina, zamanla harap olduundan ikinci sultan abdülhamit yeni tarzda ettirmiştir⁶⁷ (F.4).

Esir Kemal Camii (Tatlıkuyu Camii).

Gedikpaşa da Tiyatro caddesinde dir. Banisi Fatih devrinde yaşayan Esir Kemaldır . Zamanla tadiller tamirler görmüş, Tatlıkuyu mescidi olarak da anılmaktadır. Çok harap bir durumdayken 1939 da Azakade Hacı Tefvik bey tarafından, günümüzdeki seklini de tamir ettirilmiştir. Kara planlı, kagir bir yapı olup kiremitli ahşap çatı ile örtülmüştür. Bodur bir taş minaresi vardır, son cemaat yeri yoktur, alçak duvarlı, demir kapılı, zemini beton bir avlucuktan girilip doğrudan ibadet sahanına girilir. Ahşap minberli, 15 pencereli bol ışıklıdır. Camiye eski adını vermiş olan kuyu, tulumablı bir kuyuymuş, 1952 yılında kapatılmıştır⁶⁸ (F.5).

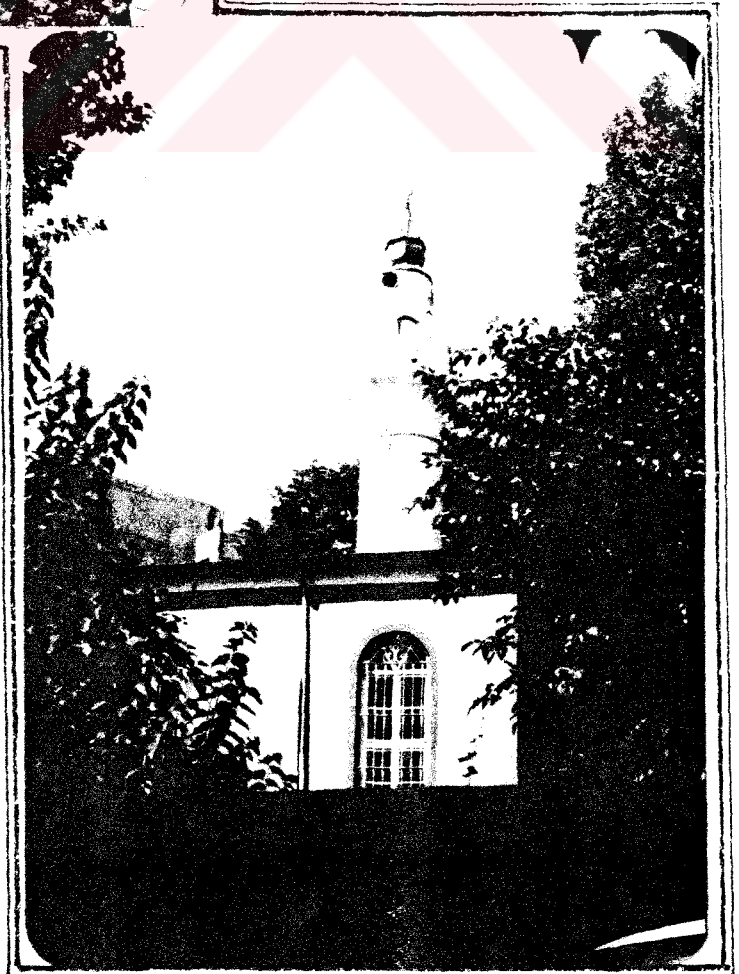

(F1) Behram Çavuş Camii

(F3) Emin bey camii

(F4) Emin Sinan Camii

Gedikpaşa Camii. (Divan'ı Ali Camii).

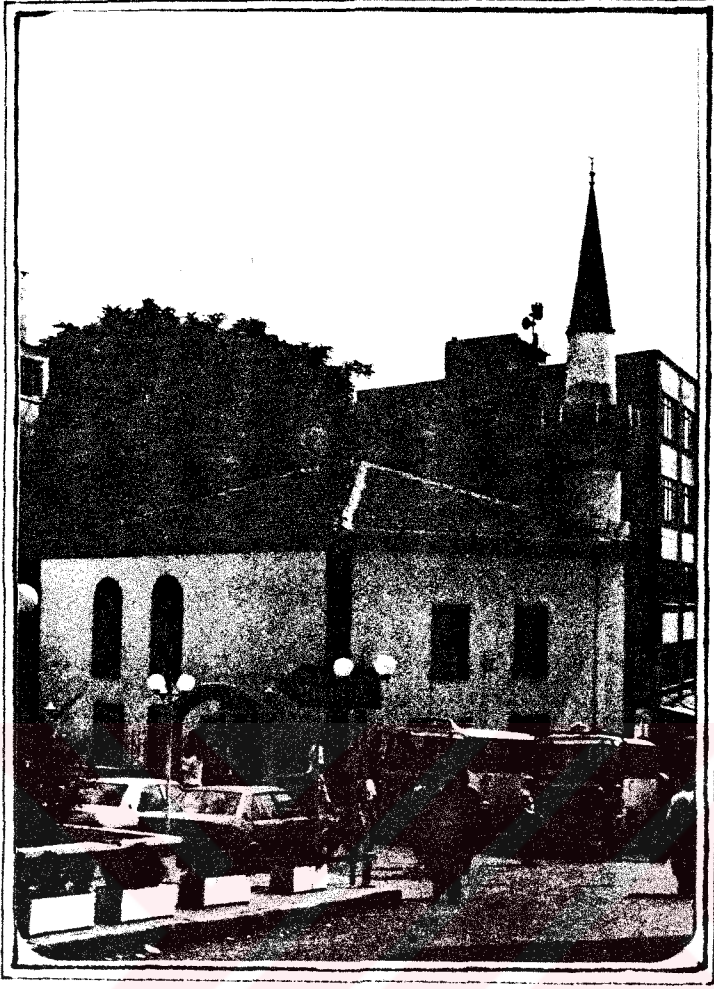
Mimar Hayrettin mahallesi sınırları içindeki cami, sokağın köşesinde, kagir duvarlı, ahşap çatılı ve kiremit örtülü bir yapıdır. Adını, burada cifte hamam yaptıran, Gedik Ahmet paşa dan alan bu semtteki mescide de Gedikpaşa verilir. Yaptıranı Divan ı Al. Katibi Ali Efendi olup, XVII yy da yaptırmıştır. 1719 ve 1726 yıllarındaki yangınlardan epeyce hasar gören cam., 1868 de onarılarak yeniden ibadete açılmıştır⁶⁹ (F.6).

Ibrahim Paşa Camii. (Muhsine Hatun Mescidi Asiye Hanım Mescidi).

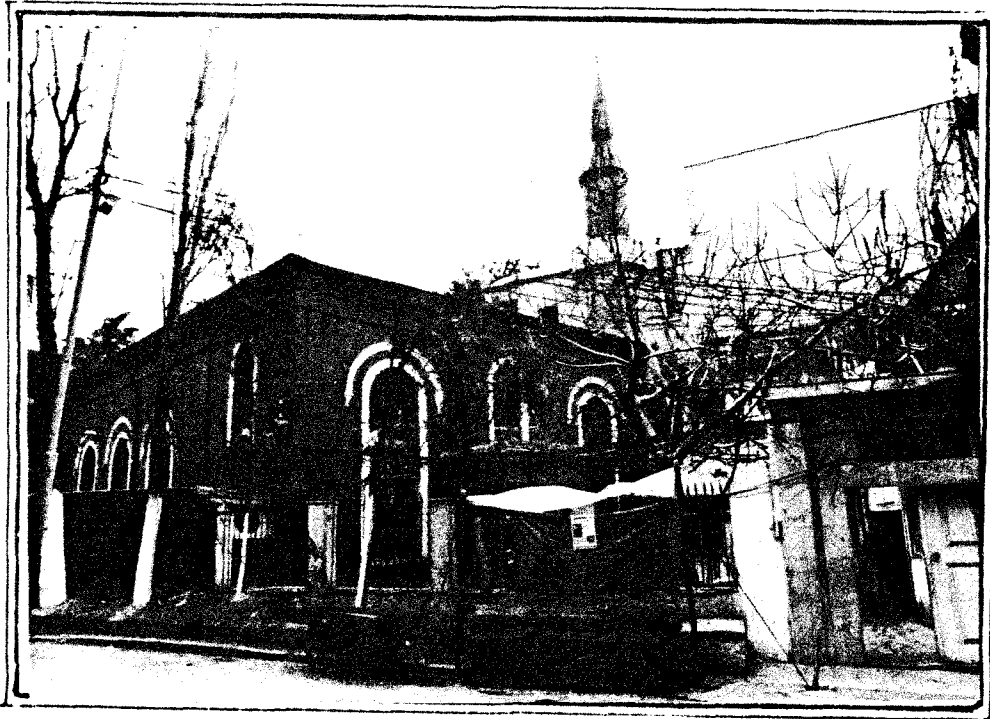
Kumkapı da Muhsine Hatun mahallesinde, Ibrahim paşa yokuşu ile Ciftegelinler Cad. arasındadır. 1532 yılında Vezir i azam Ibrahim Paşanın karısı Muhsine Hatun tarafından yaptırılmıştır⁷⁰. Kara planlı yapının son cemaat yeri ve çatısı ahşaptır. Çeşitli yangınlar geçiren yapı bir çok tamirler görmüş. Asiye Hanım Mescidi diye de bilinir. Temiz ve ibadete açıktır . Mihrap çevresi kalem işleri bozulmuştur . ahşap sadırvanı var, çok tamir istiyor, kadınlar mahfeli sonradan ilave edilmiştir⁷¹.

Tavsan Süleyman Ağa Camii.

Banisi, Tavaşı Süleyman Ağadır, XVII. y.y. başlarında yapılmış ve son asırda ihya olunmuştur. Altı bodrum, duvarları kagir, çatısı ve minaresi ahşaptır⁷²(F.7).

(F5) Esir kemal Camii

(F6) Gedikpaşa camii

Kiliseler.

Ayia Kiryaki Rum Ortodoks Kilisesi.

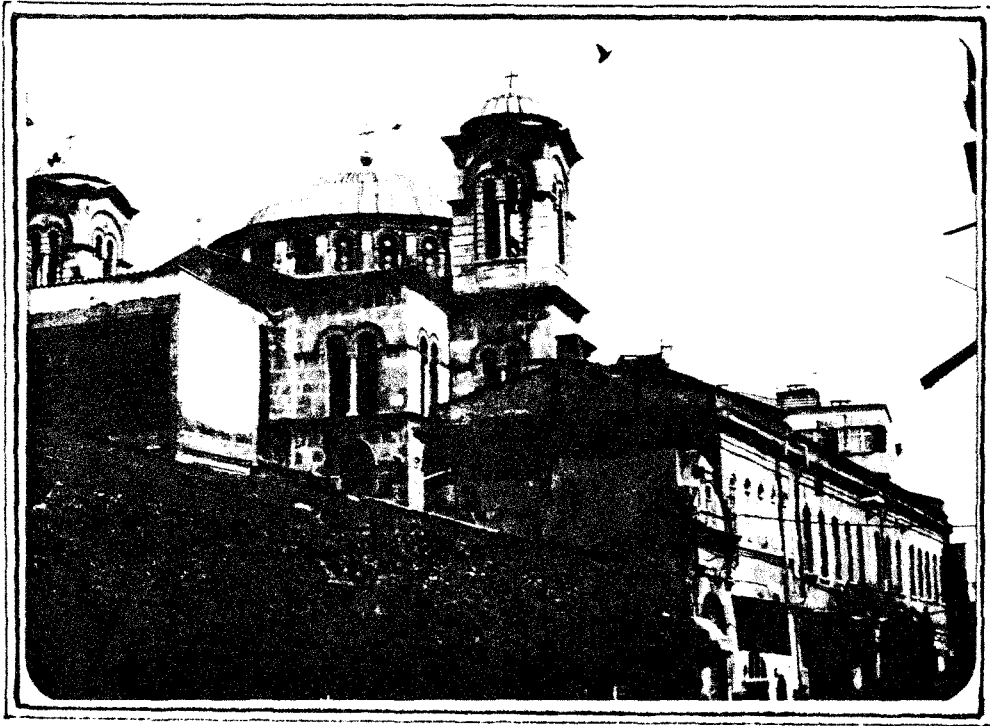
Kumkapıda Kadirga liman caddesindedir ,bir kapısı da Çadırcı Ahmet Çelebi sokağındadır. 1888'de inşa edilmiş kağır bir yapıdır. Orta kısmı yüksek bir çatı ile örtülüdür, iki tarafında iki büyük çan kulesi vardır. İçinde Ayios Vasilios adına bir ayazma vardır. Kilisenin vakfından 1896 de yanına bir Rum ilk okulu yapılmıştır⁷³ (F.8).

Sup Asduadzadzin Ermeni Kilisesi.

Kilisenin ilk inşa tarihi bilinmemekle beraber. Patriklik makamının Samatyadan Kumkapı'ya nakil edildiği 1641 yılında yapılmış olduğu sanılıyorsa da, bu tarihten çok daha önce yapıldığını bazı vesikalar da görülmüştür.İstambula getirilen rahipler, Surp Asduadzadzin Kilisesinde ikamet etmişlerdir. 1645 senesinde yanmış ve ertesi sene, bütün halkın gayretiyle güzel güzel bir şekilde tekrar inşa edilmiştir. 1718 yılında tekrar yanmış ve bu defa daha büyük ve birbirine bitişik üç mihraplı olarak inşa edilmiş ve , İstanbul Ernmeni Ana Kilisesi unvanı kazanmıştır. 1762 de çıkan yangın esnasında kilise hayli zarar görmüş, ve 1826 de tamamen yanan kilise , 1828 de kağır olarak bugünkü şekli ile inşa edilmiştir⁷⁴(F.9).

(F7) Tavaşı-Süleyman ağa camii

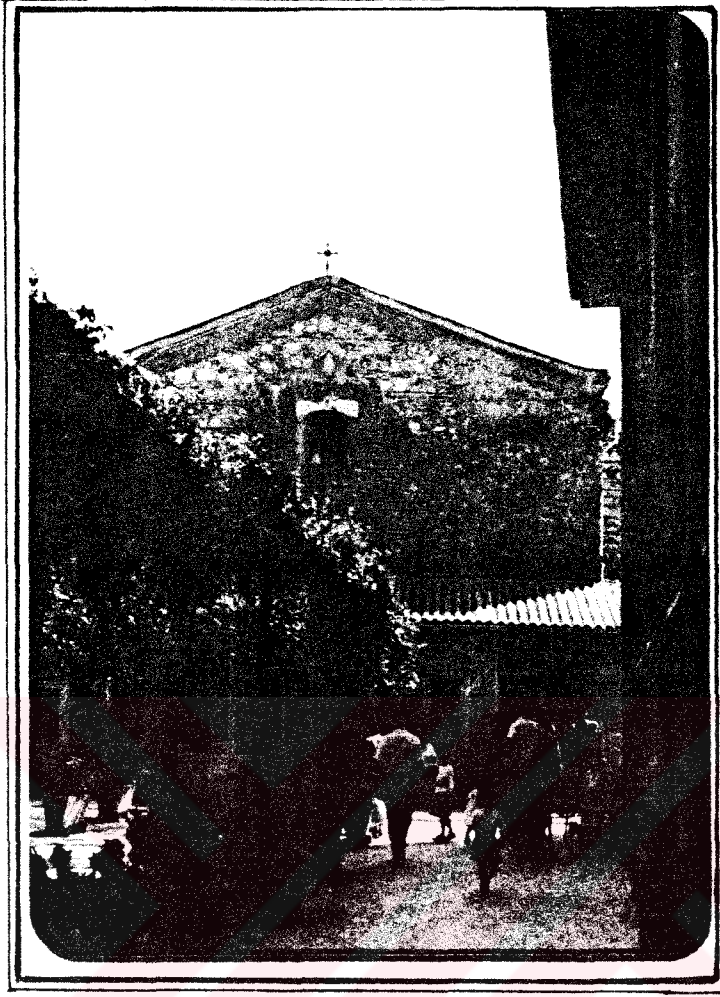
(R 8) Ayia Kiryaki Rum Ortodoks kilisesi

Geikpaşa Hamamı.

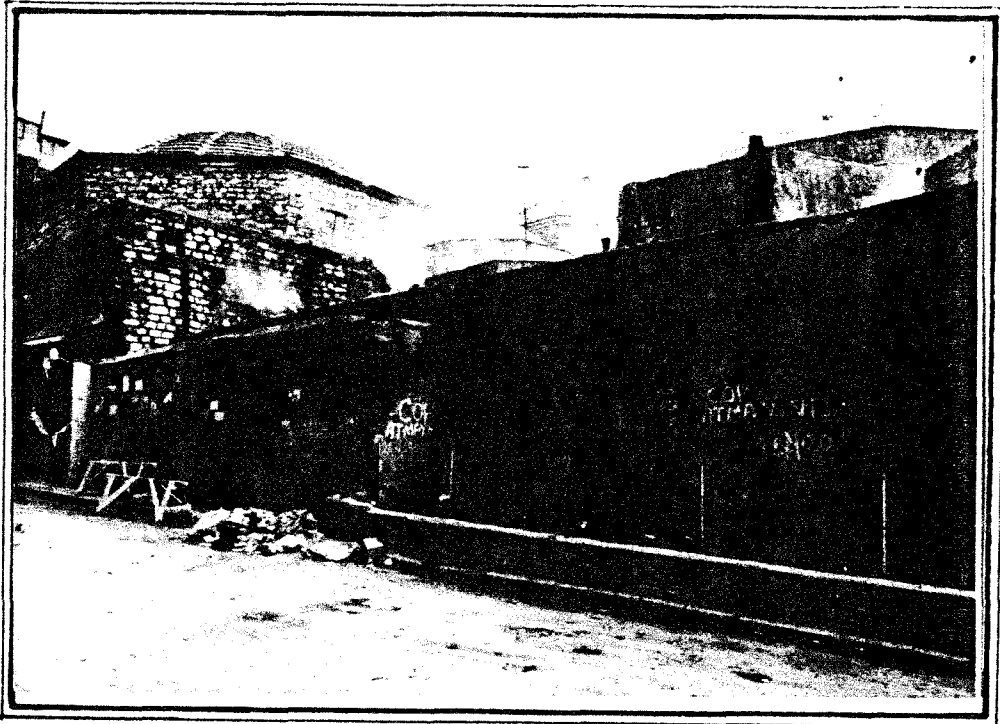
1475 yılında Gedik Ahmet Paşa tarafından inşa edilen ve onun adıyla anılan bu çift hamam, kadınlar kısmı 10 metre kadar erkek kısmından geride yapılmıştır. Soğukluk 10.5 metre genişliğinde bir kubbesi vardır. Sıcaklık kısmı köşeleri kesik bir tabanüstüne bulunan bir ana kubbe etrafında dört tane kubbeli halvet ile müsellesi mesnetlere oturan kubbeciklere örtülü üç eyvandan oluşmaktadır. Bu kubbelerin kursunları alınarak 16 mahya sırasında taksim edilip, Marsilya Kiremidiyle hamam kısmı da taş levhalarla örtülmüştür. İnşaat geniş derzli ufak kesme taşlarla oldukça muntazam işlenmiş duvarlardan oluşmaktadır⁷⁵ (F.10),(R.16).

Geikpaşa Tiyatrosu.

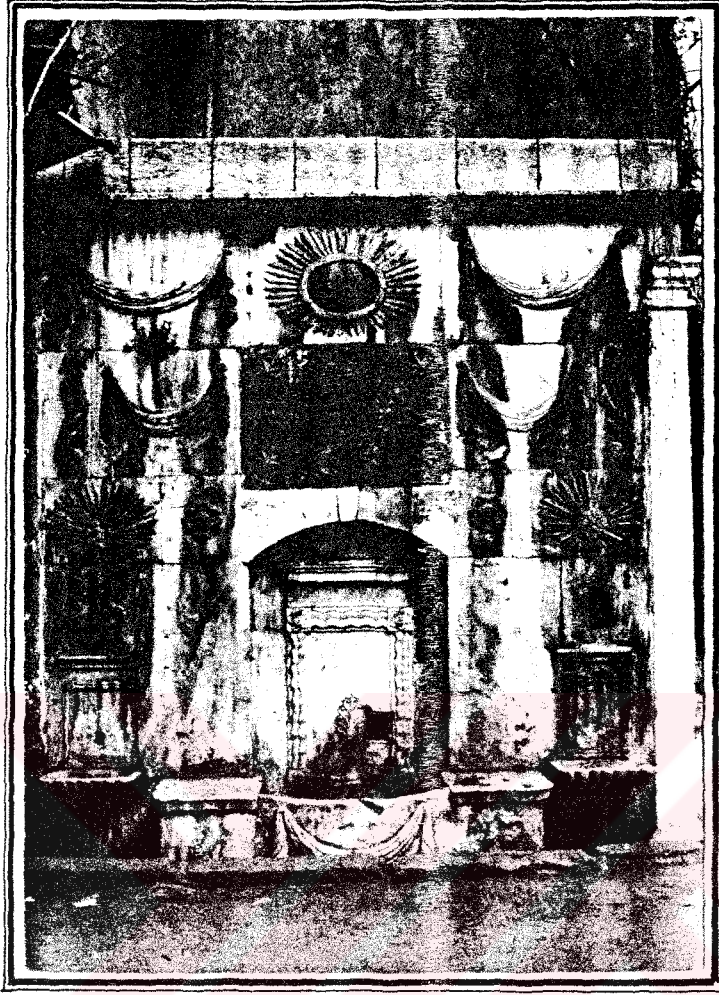
Türk dilinde sürekli olarak temsiller veren ilk sahne teşekkülü. Bu çalışmalar 1868 yılından 1884 yılına kadar sürmüştür. Türk soyundan aktörler ilk defa bu tiyatrodan oynamış, Türk sahne oyuncularını bu eserlerde rol almışlardır. 1860 ta yapılan salasta yabancılar zaman zaman çeşitli hünerler göstermişler, 1868 de salası yıktırarak ahşap bir tiyatro binası yaptırılmış. Türk dilindeki oyunlar burada oynanmıştır. Binaya öteden beri Osmanlı tiyatrosu (Tiyatro Osmani) deniliyordu. Bu tiyatrodan ilk defa Türk dilinde piyesler de oynanacağı 3 Ocak 1868 tarihli gazetelerde ilan edilmiştir⁷⁶.

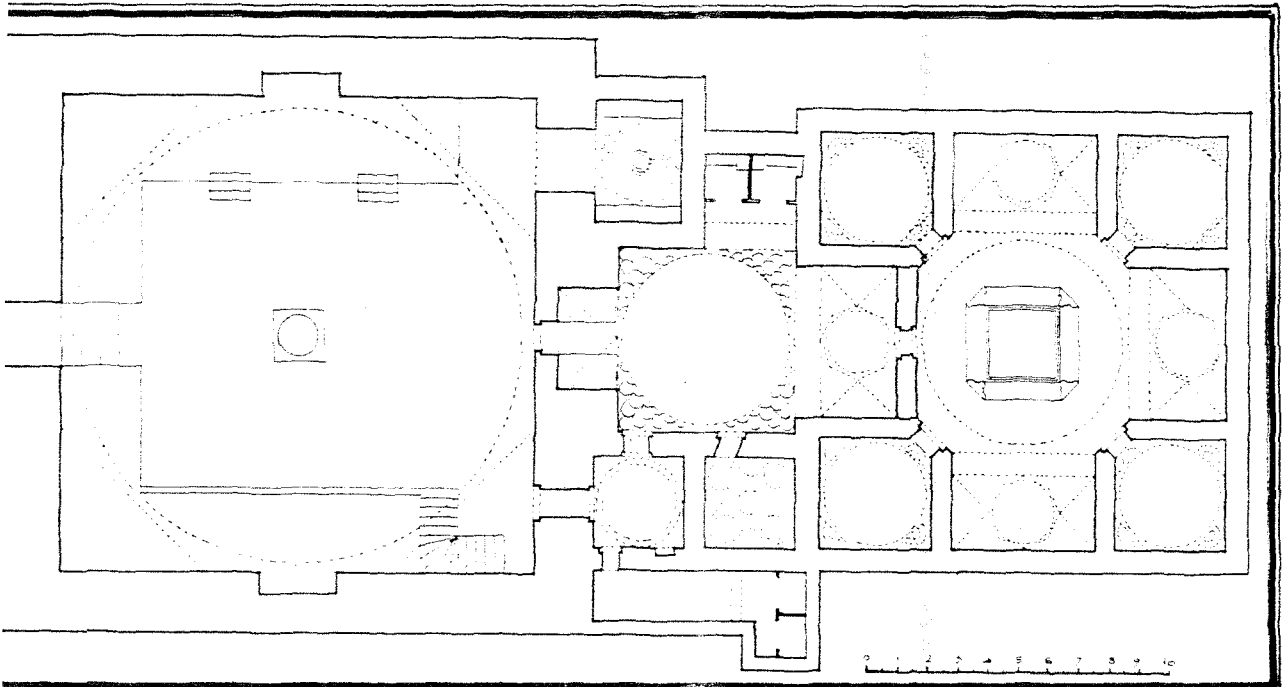
(F9) Sup Asduadzadzin Ermeni Kilisesi.

(F10) Gedikpaşa Hamamı.

(F11) Kethoda Caneda kadın ve Hazndar Sevkinihal Usta Çeşmesi

Gedikpaşa tiyatrosu siyasal sebeplerle 1884 yılında ve Abdülhamidin emriyle, 48 saat zarfında yıktırılmıştır⁷⁷.
Şuanda Tiyatro yerinde yoktur ve arsanın üzerinde bir otel yaptırılmıştır (R.17).

Kethoda Caneda Kadın ve Hazndar Sevkinihal
Usta Çeşmesi.

Gedikpaşa Caminin karşısındadır.1780 yılında Canfeda Hatun tarafından yapılmıştır , sonradan harap olmuş ve Haznedar Sevkinihal Usta tarafından 1847 yılında imar edilmiştir . Bu tamire ait beş beyitlik , ikinci kitabe maliye mektubi odası ketabesinden Ahışhalı Selami Efendindir ve bu kitabeler sokak cephesindedir. Çeşmenin teknesi ayna taşı ve cephesi kabartma şekillerle süslenmiştir⁷⁸ (F.11).

Esmâ Sultan Meydan Çeşmesi.

Üçüncü Ahmedin kızı Esmâ Sultan tarafından 1781 yılında yaptırılmıştır. Çeşme Kadırga meydanında ve üstü namazgahlıdır. Çeşme yontma taştan yapılmıştır , iki cephesi musluklu ve mermer teknelidir,Ayna taşları kabartma tezyinatlı ve üzerleri altısar beyitlik birer kitabeyi bulunmaktadır. Restore edilmiş bu çeşme durumu iyidir⁷⁹.

VI.BÖLÜM. KADIRGA LIMAN CADDESİNDEKİ YAPILARIN FİZİKSEL VERİLERİ.

VI.I. SOKAK, PARSEL VE YAPI İLİŞKİLERİ.

Sokak Profili.

Kadırga liman caddesi ,Gedikpaşa caddesi tarafından dar başlayarak, genişlenmeye başlıyor, K32 ile K25 arasındaki mesafe 9.80 m ve yol genişliği 8.20 m dir (p.9).

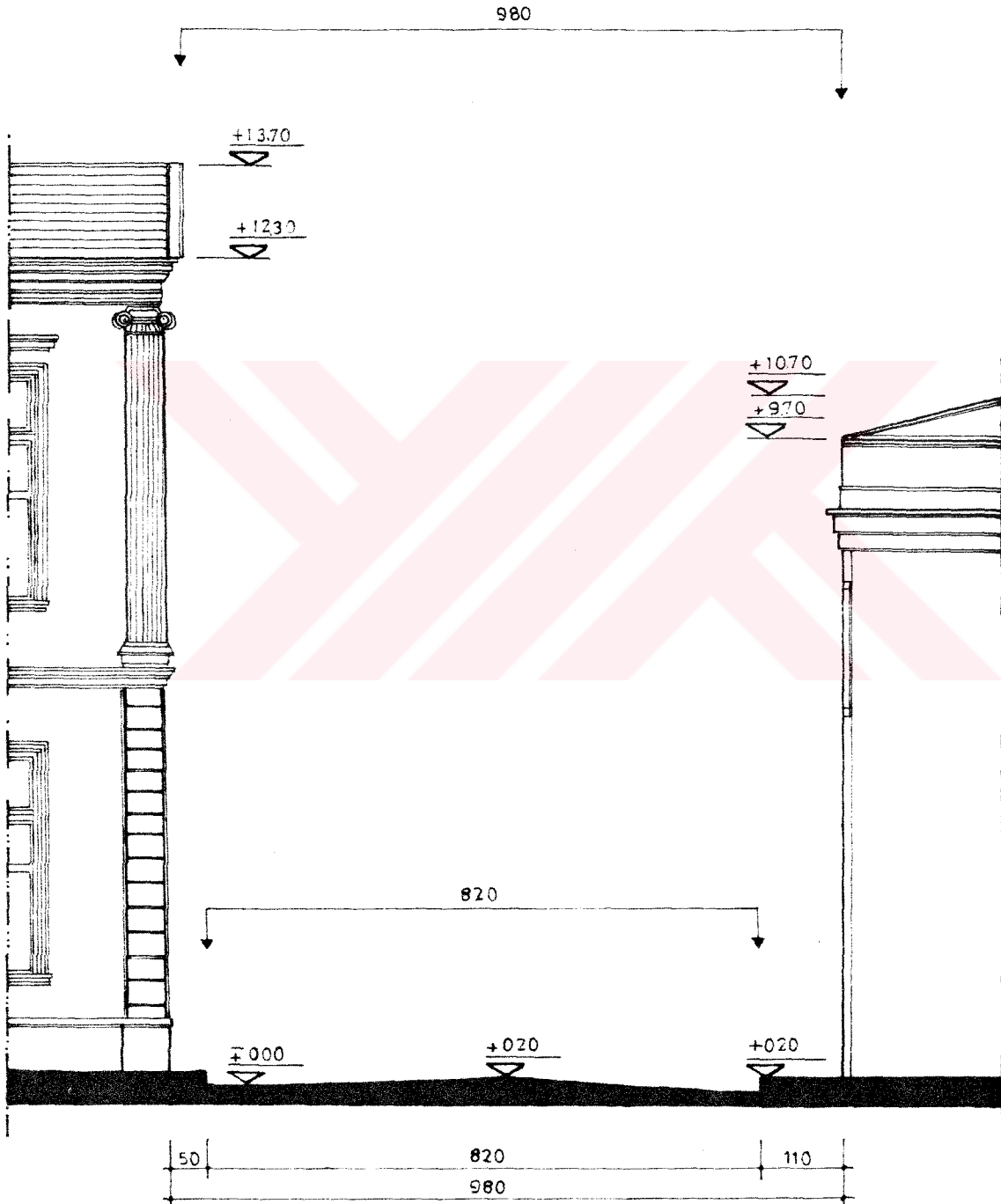
Yapı yüksekliği caddenin çift numaralı tarafı 13.70 m olup tek numaralı tarafı ise 10.70 m dolayındadır sokak, Ustat Balıpaşa yokusu bulunduğu zaman K10 ile k3 arasındaki mesafe 10.50 m ve yol genişliği 9.40 m dir. Yapı yüksekliği caddenin çift numaralı tarafı 11.20 m den , tek numaralı tarafı ise 1730 m'ye kadar yükselmektedir (p.6).

Hemen hemen her yapıda bulunan üstü balkonlu cumbalar, sokak profilini görüntü ve gölge etkileri bakımından, sokağı tekdüzelikten kurtaran hareketli ve oldukça zengin bir tablo oluşturmaktadır (p.7).

Sokak Kaplaması

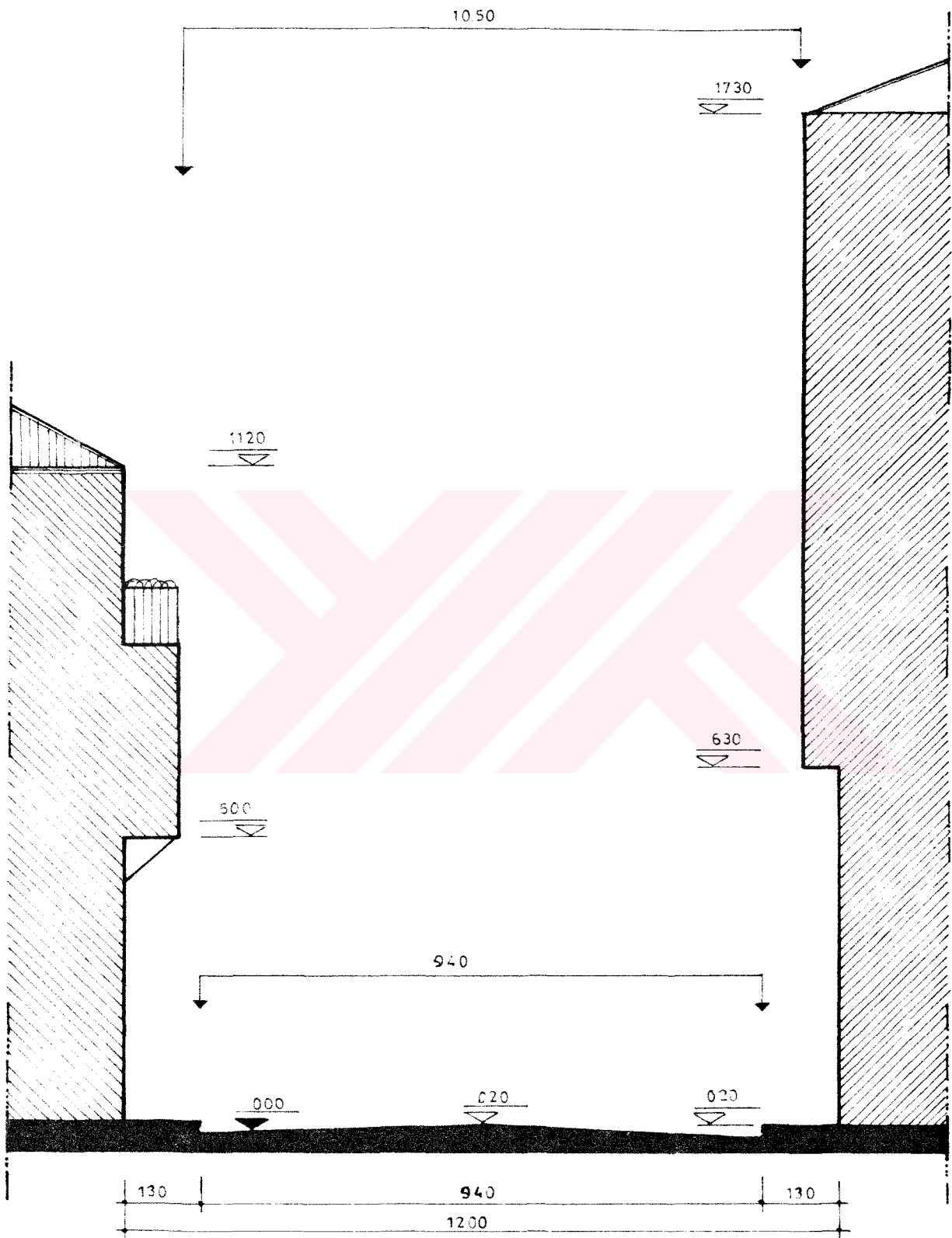
Arabaların iki yöne geçtiği arayol asfaltla kaplıdır. Sokaktaki yayaların yürüdüğü karşılıklı kaldırımlar, 40x40cm lik boyutlarında açık kırmızı dökme mazikle kaplıdır (F.12).

SOKAK PROFİLİ

(P. 6)

SOKAK PROFİLİ

(P. 7)

Parsel Yapı İlişkisi

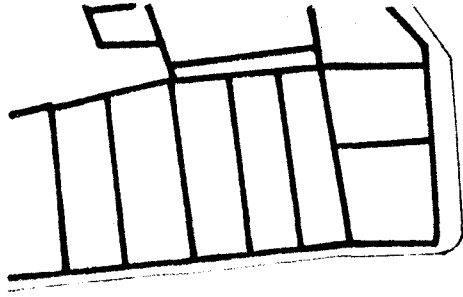
Sokakta yoğun yapılaşma sonucunda yapılar, Toplam parsel alanlarından yaklaşık %92'i kullanmış durumdadırlar. Bahçe ve yeşilikten mahrum olan bütün sokak parsellerinde, bazı küçük havalandırma alanları bulunmaktadır (p.8).

Yapı Sokak İlişkisi

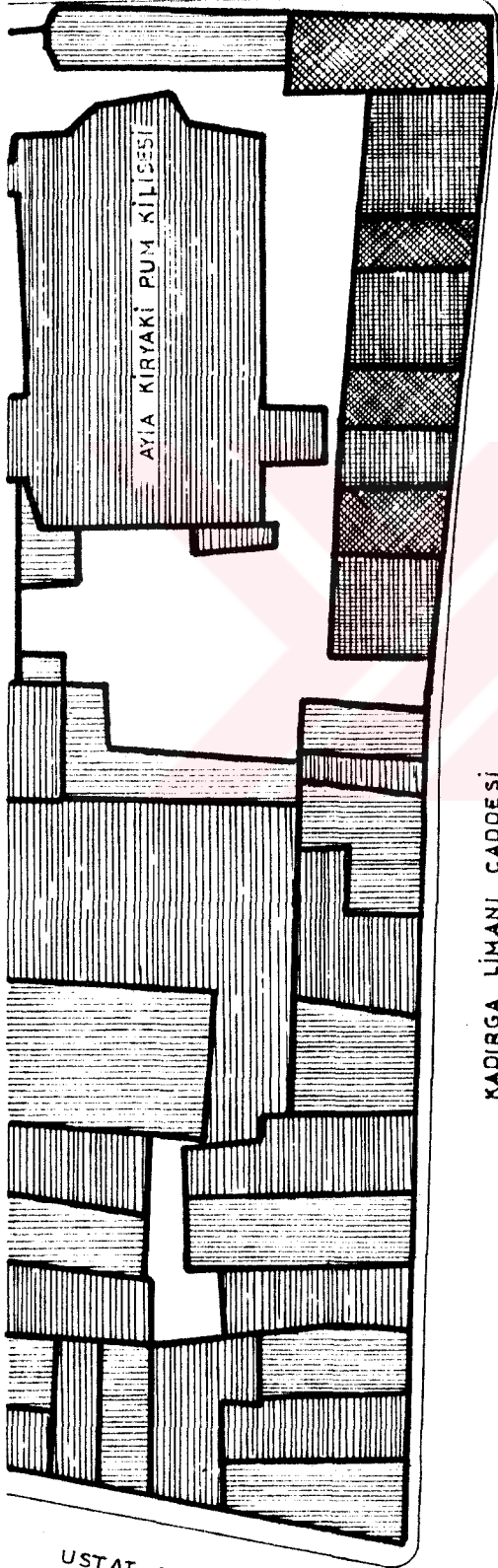
Bütün yapıların ana cepheleri ve giriş kapıları sokağa bakmaktadır. Giriş kapılar genelde cephenin bir kenarında yer alması, dar cepheli binalarda böylece sokağa bakan bir oda elde etmiş olur. Dar kaldırıma ve trafiği kalabalık yola çıkan yapıların kapıları, Güvensizlik ve kargasa yaratmaktadır (p.9).

Kat Adedi ve Yüksekliği

Yapıların kat adetleri farklı olduğunu, birden altıya kada kat adetleri görülmektedir. Eski yapıların Çoğu, Bodrum, Zemin kat ve bir ile üç, toplam 2-4 katlı olup, yeni yapılar ise dört ile altı katlıdır. Yapıların kat yüksekliği 2.80-3.30 m'ler arasında değişmektedir.

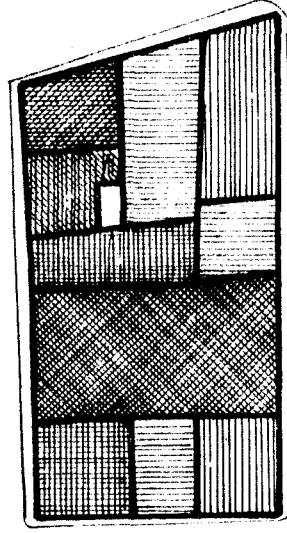

GEDİKPAŞA CADDESİ

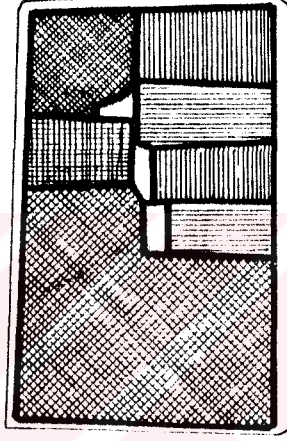

KADIRGA LİMANI CADDESİ

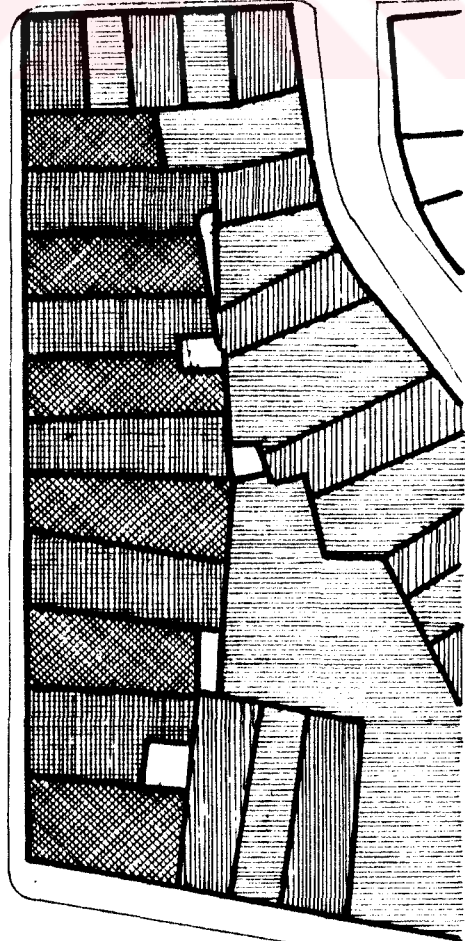
USTAT BALI PAŞA YOKUŞU

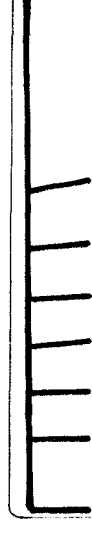
DUZGUN SOK.

SERKERDELER SOK

ARAPZADE AHMET SOK.

YAPI

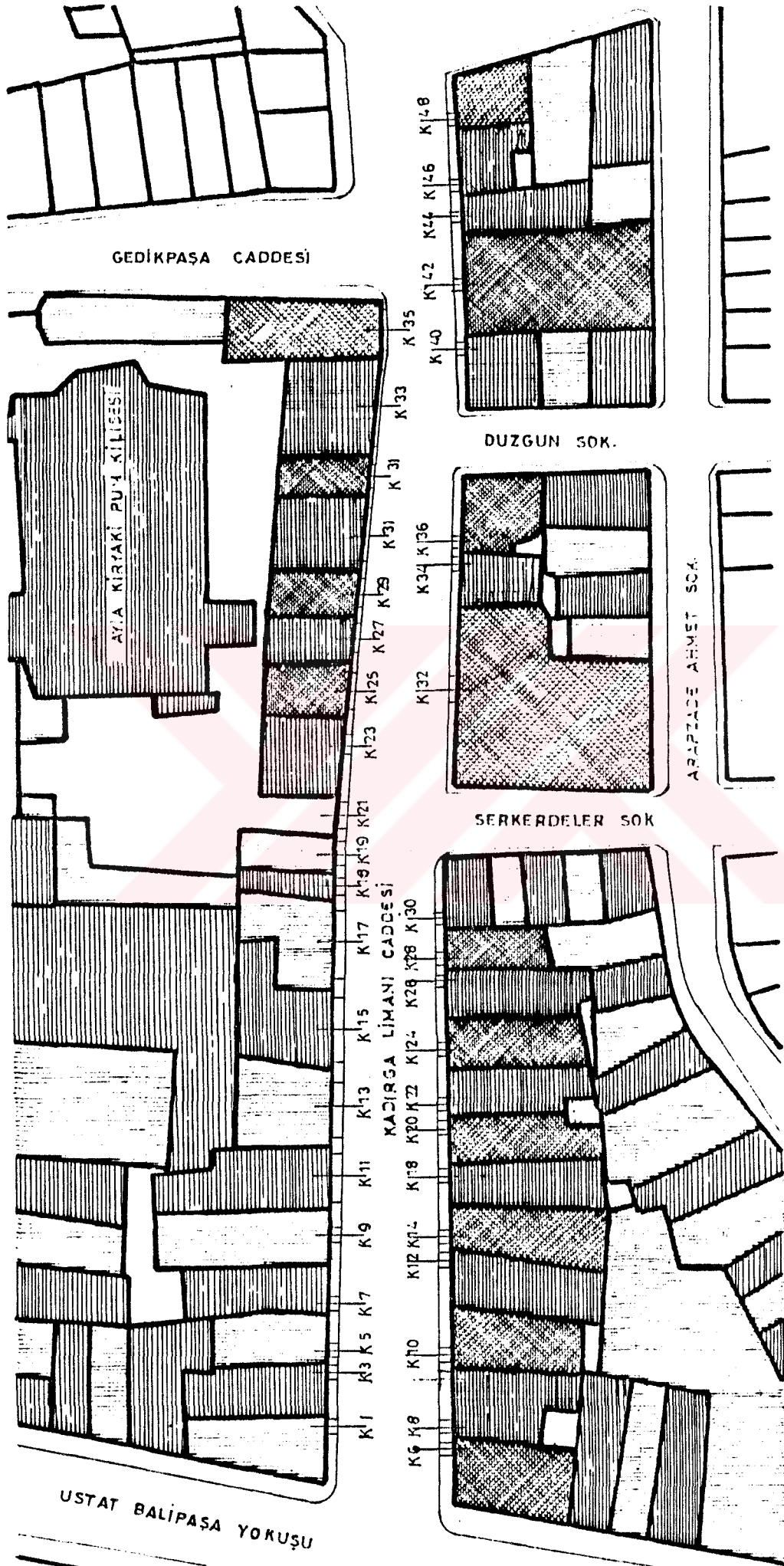

PARSEL

PARSEL YAPI İLİŞKİSİ

ÖLÇEK 1/500

(129)

VI.II. GELENEKSEL EVLERİN KÜTLE BİÇİMLENMİŞ ÖZELLİKLERİ.

VI.II.1 PLAN TASARIM ÖZELLİKLERİ.

VI.II.1.1.PLANLAMAYI OLUSTURAN MEKANLAR.

Sofa: Türk mimarisinde denilen, iç kapılar açıldığı yer.ve tüm planlarda bulunmaktadır. Alanları bir oda kadar büyüklüğünde ve yapının ortasında yer almaktadır.

Cumba: Yapıya ışık ve Aydınlık Kazandırmak için düşünülmüştür. Bir metreye kadar konsol olarak çıkan cumbalar bir veya iki pencerilidir. Ayrıca yolu kontrol etmek için bir kız penceresi vardır.

odalar: kat planları. 2 veya 3 odalıdır. odalar ortalama alanları 11.00 m dir. ve bir kapı ile Sofaya çıkmaktadır.

Merdivenler: Merdiven alanları çoğu değiştirilmiş, dik ve dar basamaklar oluşturulmuş, ancak orijinalini muhafaze eden yapılar ferahlı ve ahşap kaplamalıdır (Bak.p.10.11) .

VI.II.1.2 PLAN TIPLERİ.

Yapılar yanyana gelip, ön ve arka cepheleri yola açık olup sıraevlerdir. yarım bodrum oluşmuşken, zemin katta Orijinal giriş kapısının yerini değiştirerek giriş holü yerinde dükkan açılmıştır.

Birinci ve ikinci katlar aynıdır. iki oda bir sofa, cumba ve küçük wc ve banyodan planlar oluşmuştur (P.10.11).

VI.II.2. CEPHE DÜZENİ.

VI.II.2.1 Doluluk Boşluk Düzenleri

Genelde cephelerde yapılan Doluluk, Boşluk ölçeklerine göre, Doluluk-bosluk Oranı 2:3 civarındadır. Hava ve aydınlık kazanmak amacıyla sık pencerler açılmıştır (p.12).

VI.II.2.2 Kapılar.

Kapılar bir yüzde niş içinde olmak üzere ayrılır. Niş içinde olan kapıların şekil olarak bodrum kat gereksinimin den doğduğu görülmektedir. Bodrum katı olan yapılarda giriş kotu bir kaç basamakla yerden yükselmistir.

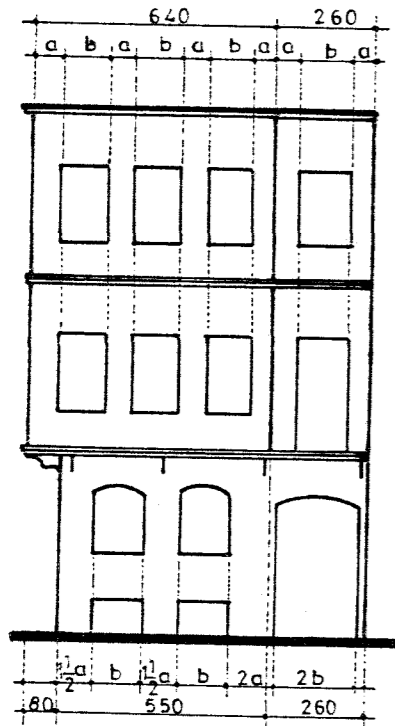
Bu koda ulasan giriş merdivenleri zorunlu olarak kapıyı dış cepheden merdivene kadar içeriye almıştır, bu yapılaşmalarda doğal olarak nişi oluşturmuştur.

Giris kapıları genelde cephenin bir kenarında yer almış, dar cepheli binalarda böylece sokağa bakan bir oda elde edilmiştir. Sokakta bulunan kağır yapılarda genelde giriş kapı iki kanatlı demir olup, üzerlerlerindeki Süsleme elemanları dökümdür.

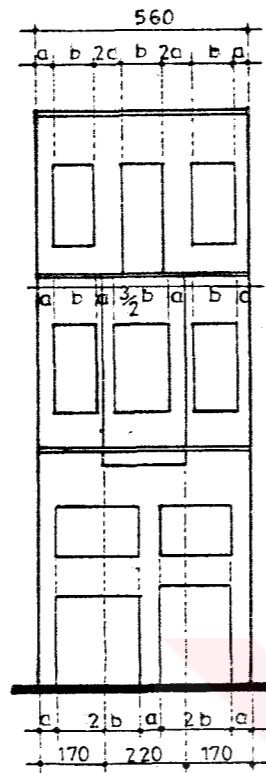
Ayrıca camlı demir kapılarda koruma amaçlı süsleme elemanları vardır. Bazı yapıların kapıları çeşitli tiplerde kemerlidir, bu kemerler taş tuğla ve sıvalıdır.

Kapılarda Genellikle tepe penceresi vardır, basık kemerli, basık kemerli ve düz olarak görülmekteir. bunun

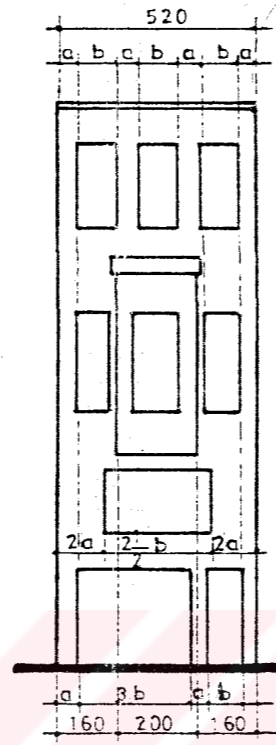
DOLULUK BOŞLUK ORANI DÜZENLERİ Ö.1/200

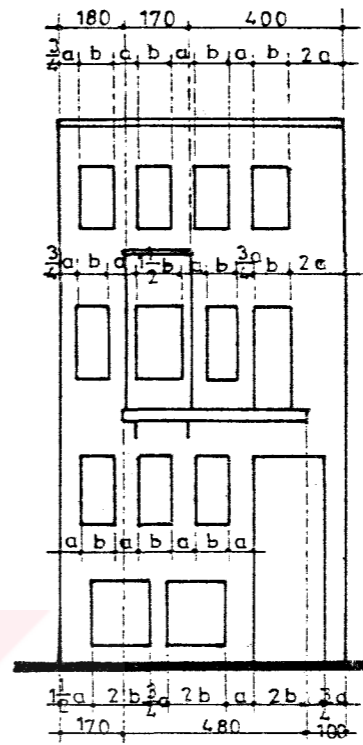
⑦ K.NO. 30

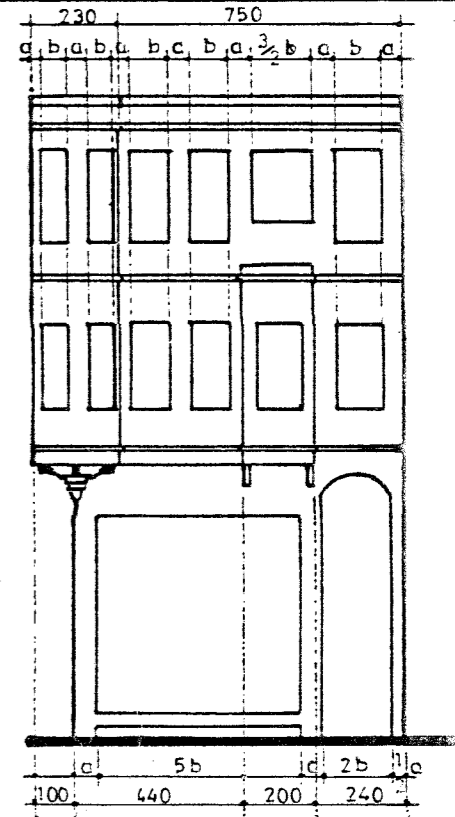
⑪ K.NO. 22

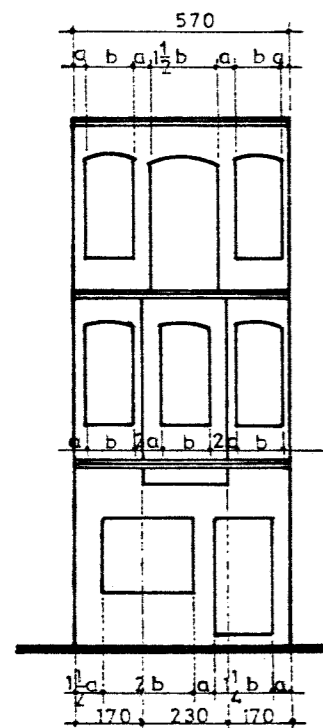
⑬ K.NO. 14

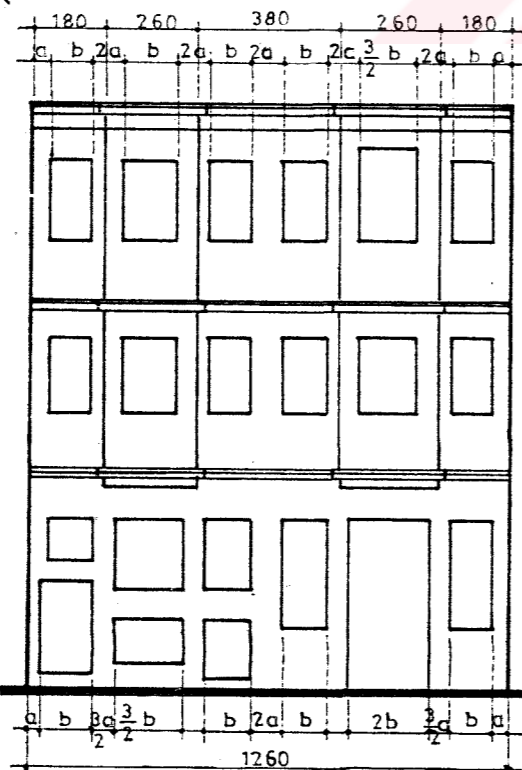
② K.NO. 46

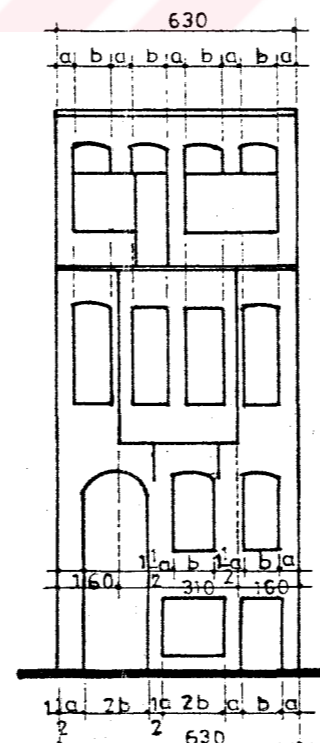
④ K.NO. 36

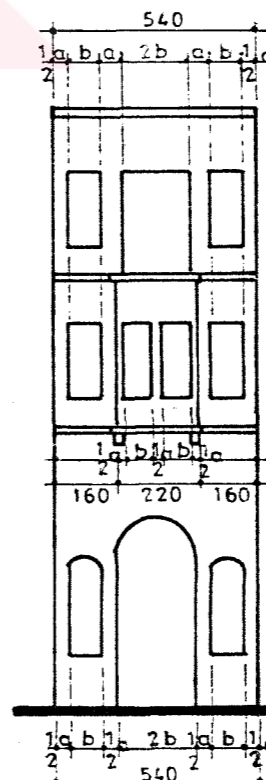
⑧ K.NO. 28

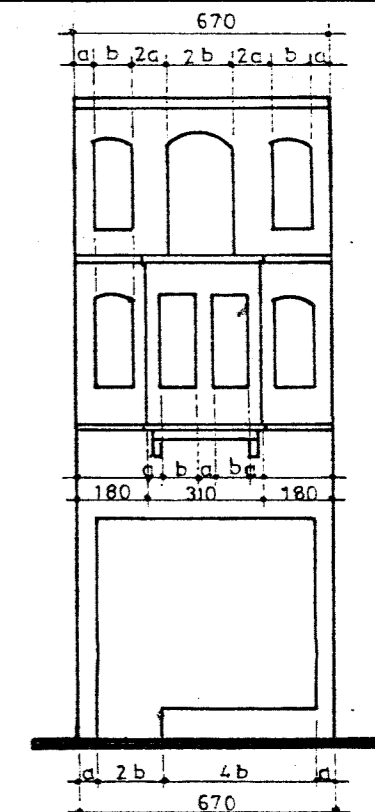
⑩⑨ K.NO. 24-26

⑭ K.NO. 12

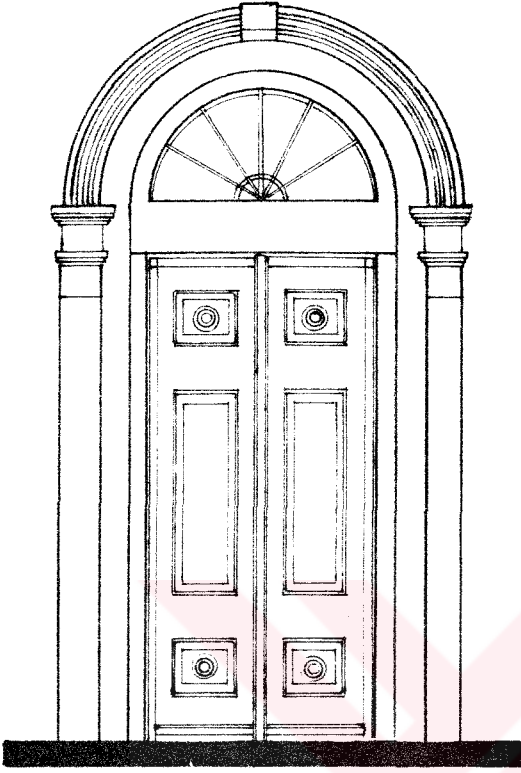

③ K.NO. 44

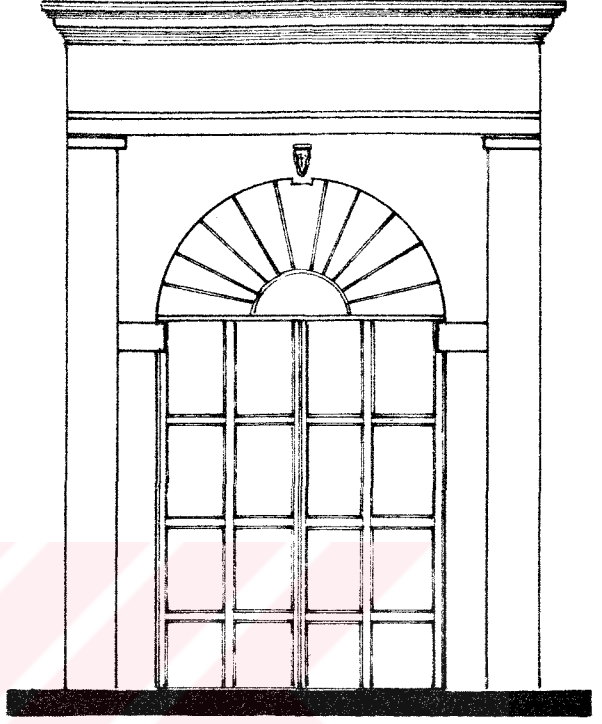

⑤ K.NO. 34

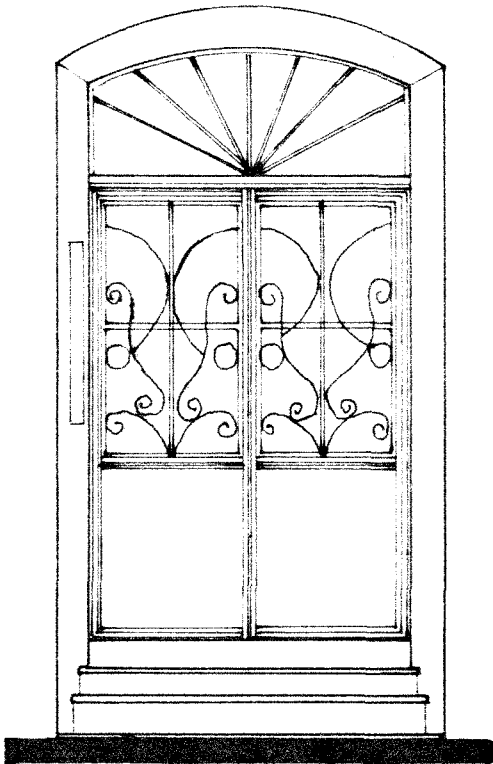
(P.15) KAPI TIPLERİ

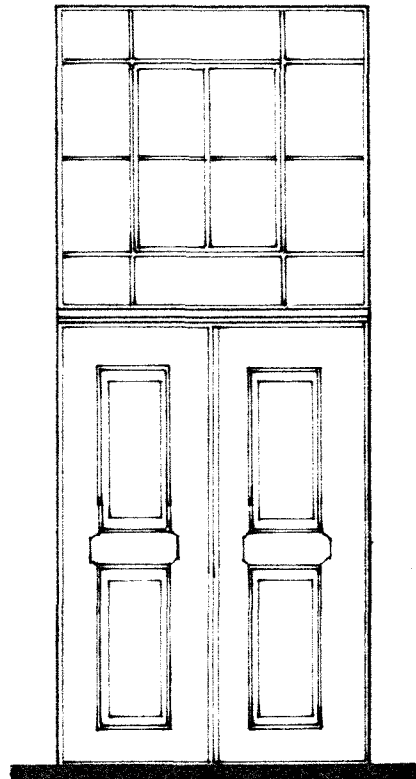
③ KADIRGA LIMANI CAD
K. NO. 44

⑮ KADIRGA LIMANI CAD
K. NO. 21

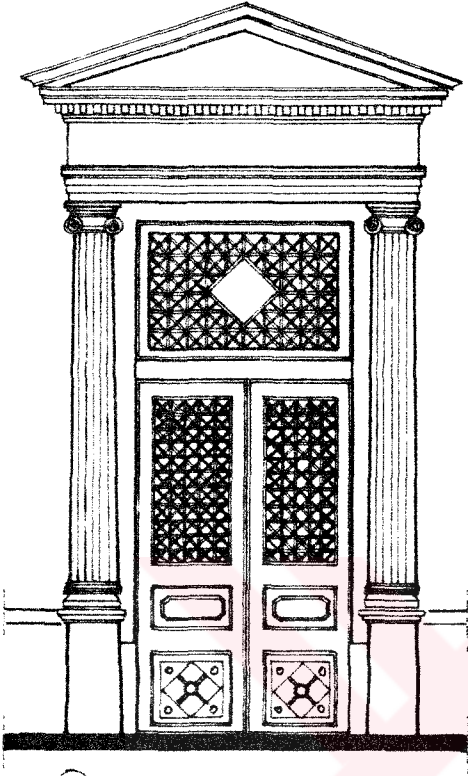

⑦ KADIRGA LIMANI CAD

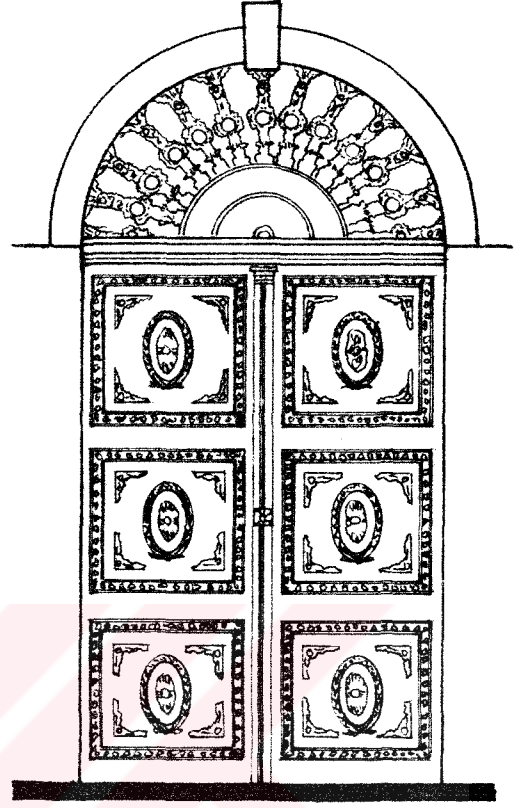

② KADIRGA LIMANI CAD

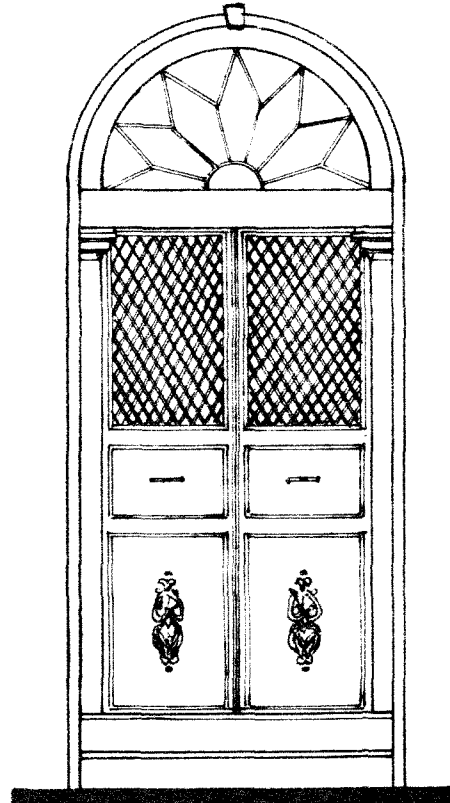
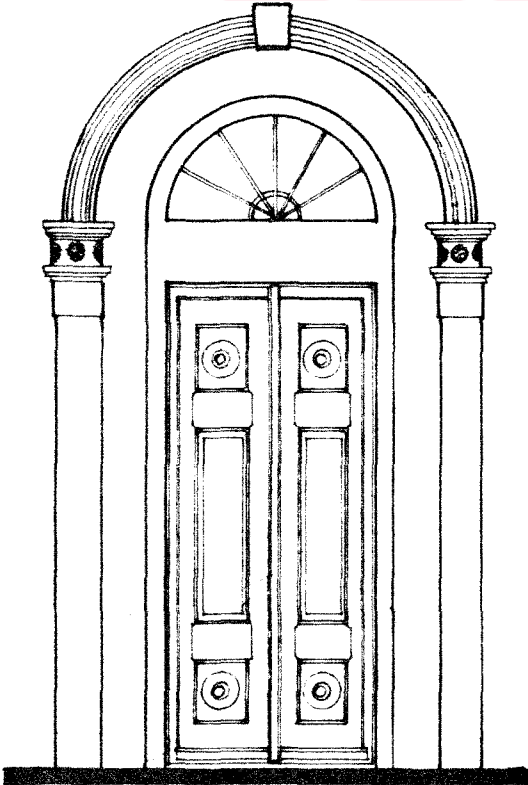
(P.1.4) KAPI TIPLERİ

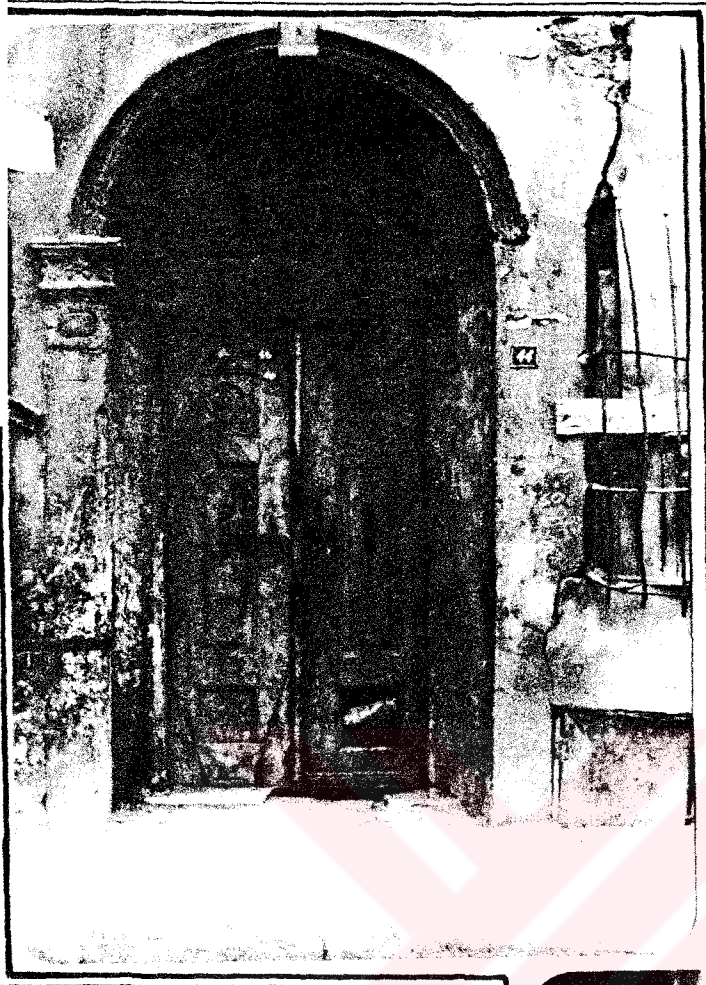
6 KADIRGA LIMANI CAD
K. NO. 32

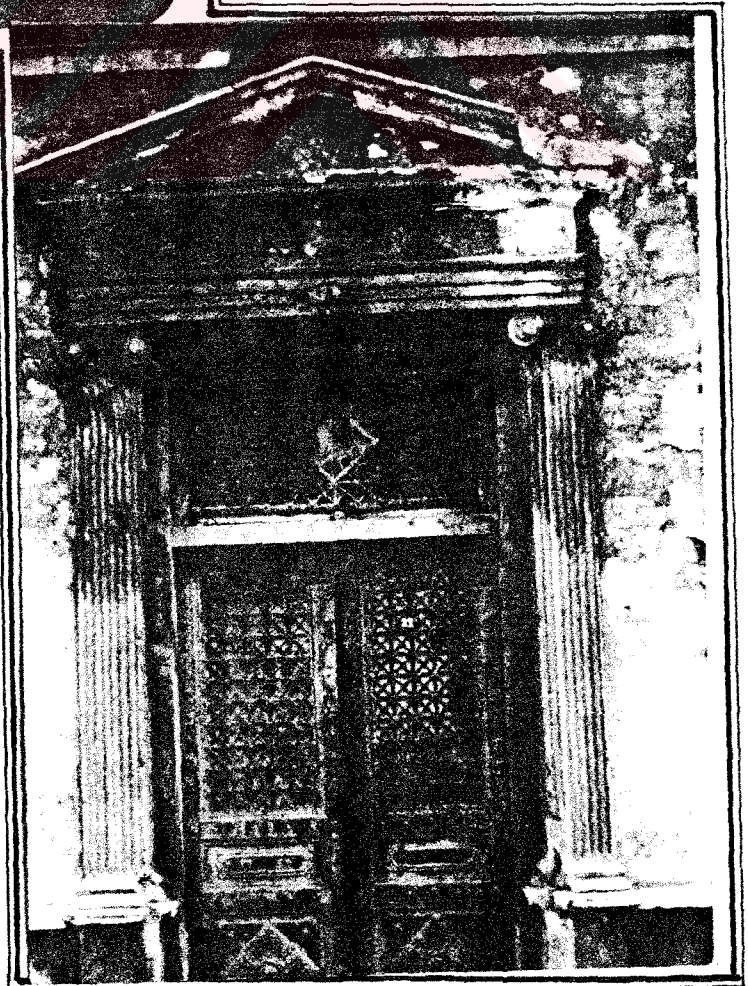
GEDİKPAŞA CAD.
AİYA KIRYAKI KİLİSESİ KAPISI

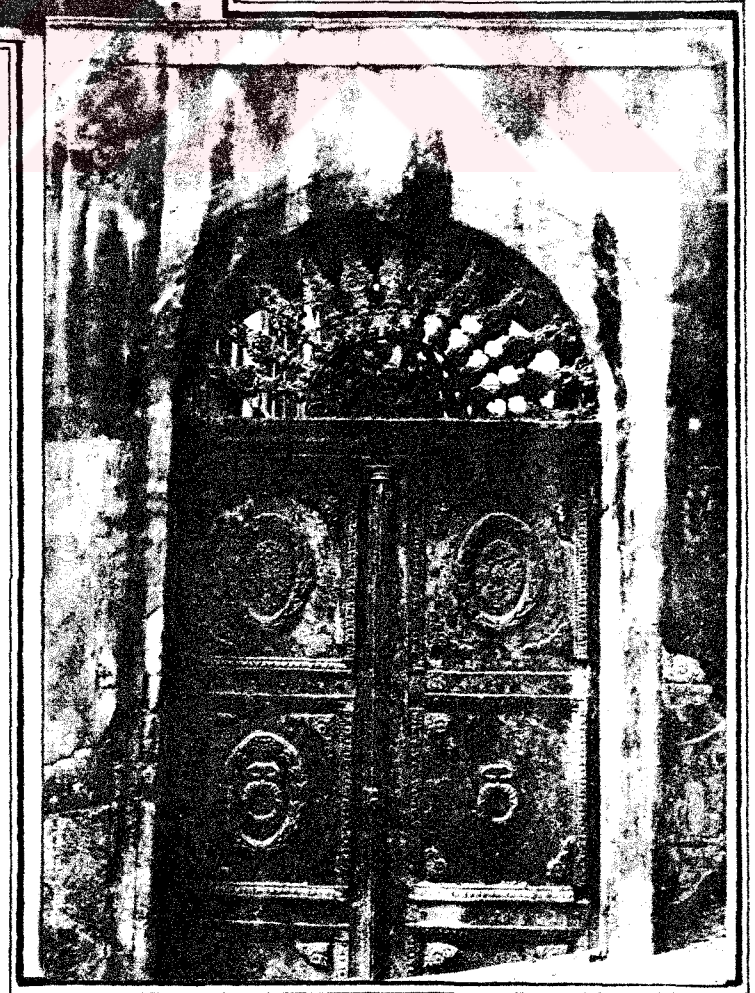
4 KADIRGA LIMANI CAD

(F.a)

(F.b)

(F.C)

olmadığı hallerde kapının bir veya her iki yanında aydınlatma penceresi bulunur (p.13.14), (F.a,b,c) .

VI.II.2.3 Pencereleler.

Cepheleerde genel olarak düşey sürme, ve kanatlı pencere tiplerinin kullanıldığı görüyoruz. Yapılarda pencere üzerleri düz atkılı olduğu gibi beşik ve basık kemer tiplerinin kullanılmaktadır (p.15) .

VI.II.2.4 Cıkmalar.

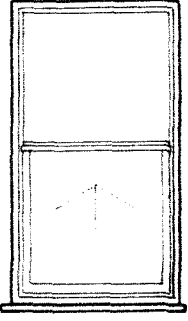
Türklerin içbahçe ile kendi iç hayatına kapanışı 16. ve 17. Y.Y.'dan dışarıya açılma eğilimine bırakmıştır.

Zeminin rutubetinden; odaların bir asma kattan itibaren genişlemek, taşmak gereksinimini getirmiştir, böylece sokağa açılmak üzere duyulan arzu ve gereksinim, binalarda çıkmalar olarak kendini göstermiştir. Böylece manzara ve ışıktan daha fazla yararlanılmaya başlanmıştır⁸⁰ .

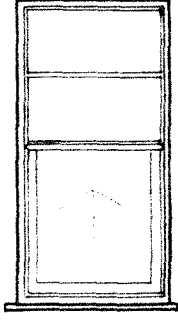
Sıraevlerin sokağa bakan cephelelerinde genel olarak çıkmalar ortada bulunmaktadır. Ayrıca düzende ve köşe parsellerdeki yapılarda köşe çıkmalarının bulunduğu görülmektedir.

Çıkmalar değişik oranları ve kitlerleri ile sokakları tekdüzelikten kurtarıp, sıcak ve hareketli bir görünüm kazandırmışlardır.

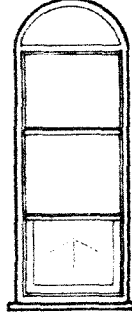
(P. 13) PENCERE TİPLERİ

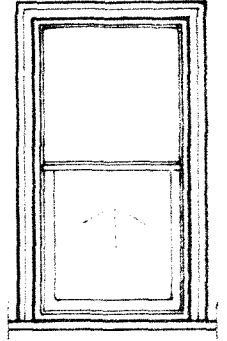
② K. NO. 45

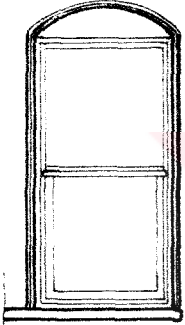
② K. NO. 46

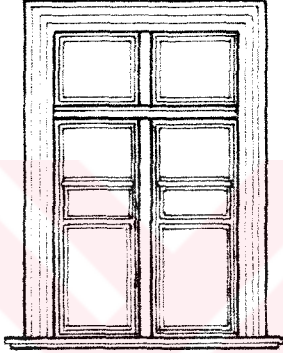
③ K. NO. 44

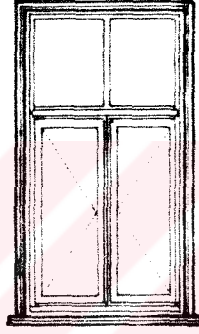
④ K. NO. 36

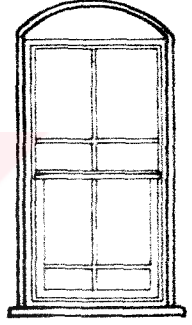
⑤ K. NO. 34

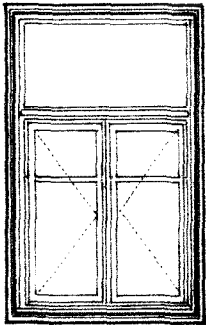
⑥ K. NO. 32

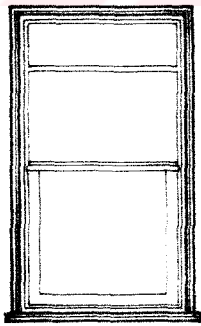
⑦ K. NO. 30

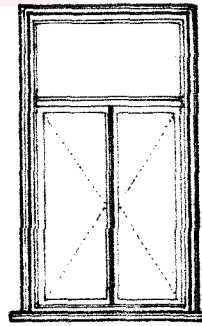
⑧ K. NO. 28

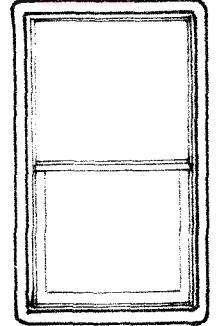
⑨ K. NO. 26

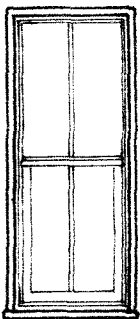
⑩ K. NO. 24

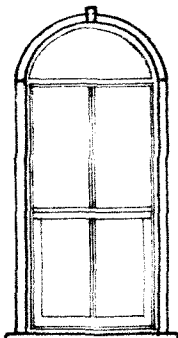
⑪ K. NO. 22

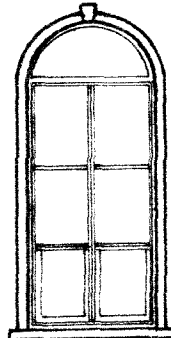
⑫ K. NO. 20

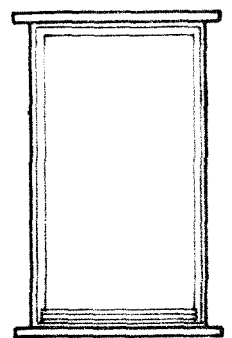
⑬ K. NO. 14

⑭ K. NO. 23

⑮ K. NO. 27

K. NO. 18

Volta döşemenin konsol olarak dışarıya doğru uzatılması ile çıkıntılar oluştürülmüştür. Kenarlarda kirisin altında mermer, tas, üzeri sıvalı, döküm veya dövme demir, bezemli konsol elemanları bulunmaktadır. Bu elemanlarda barok ve Ampir etkisi görülür. (F.13).

VI.II.2.5 Silmeler.

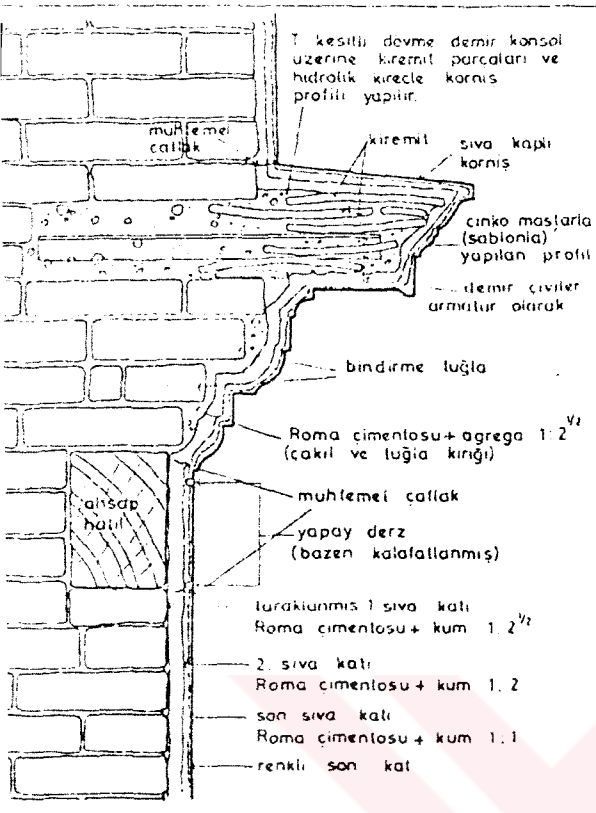
Kat Silmeleri tas, tuğla ve siva olmak üzere üç tipte karşımıza çıkmaktadır. Tas silmeleri silme profili yekpare taştan yapılamayacak kadar büyük olduğunda profilin bölünerek birden fazla parçaya ayrıldığını görüyoruz. Bu parçalar üstüste bindirilerek arkadaki kağır duvara ankre edilir.

Tuğla silmelerde tuğlanın değişik şekillerde konularak örülmesiyle duvar örgüsünden farklı bir doku elde edilmiştir.

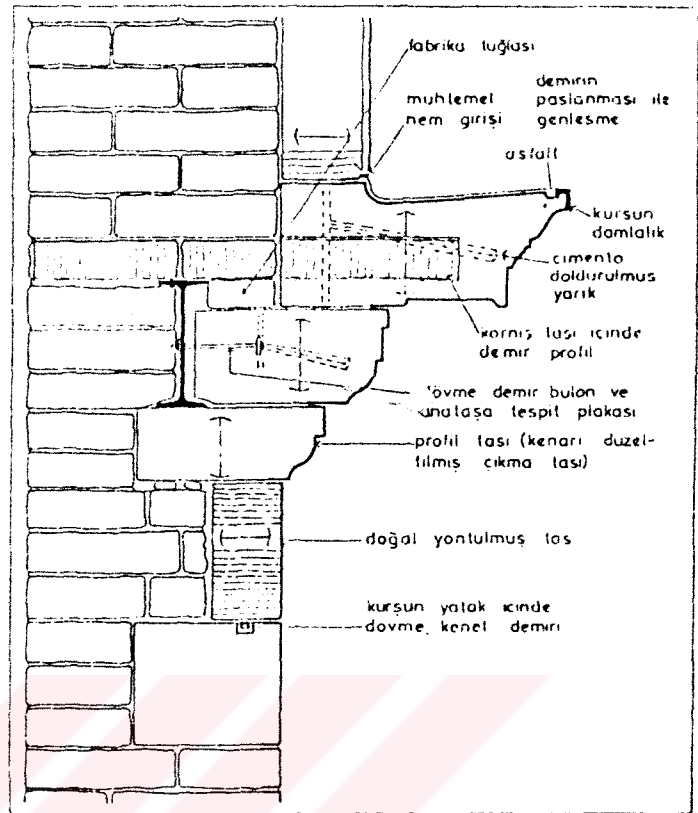
Siva silmelerde ise istenilen profil önce kaba olarak kağır malzeme ile yapılmış . sonra üzeri kaba siva ile profil şekline daha yakın bir hale getirilmiştir daha sonra ince silme profili şeklindeki metal bir master (çelik veya pirinc) yardımı ile son şekli verilmiştir (F.14) (S. a,b,c).

VI.II.3. İNSAAT TEKNOLOJİSİ VE MALZEMESİ.

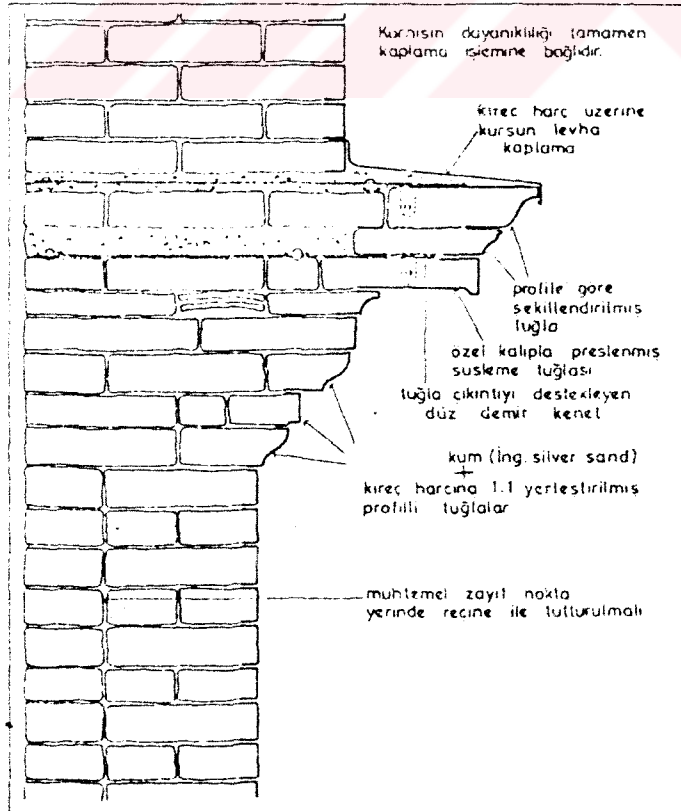
Binlerin çoğu tuğla yapıma sistemi ile yapılmıştır. Temel de iki tuğla olan duvar kalınlığı üst katlara doğru 1.5 ve 1 tuğla olmak üzere devam eder. kat yükseklikleri 290-330 cm arasında değişmektedir.

(Ş. a) SIVA

(Ş. b) TAŞ

(Ş. c) TUĞLA

Kullanılan tuğla boyutları, 23 x 12 x 7 cm. Döşeme I şeklinde 13x6 boyutlarında adi volta döşemedir. bunu çıkmaların altın da görülmüş volta döşemenin putrel izlerinden anlıyoruz. Yapıların büyük bir kısmında saçak yoktur. yapı bir saçak silmesi ile bitirilmiştir. Dış cephelerde bulunan bezemelerde Neo Klasik etkileri görülür.

Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Rölöve ve Restorasyon Ana Bilim Dalı

Envater:No: 1

Harita No:

İli: İst. Mah. Şahsuvar Mahallesi

Koruma

Anıtsal:

Sok. Kadirga Liman Caddesi Kapı No:12

Derecesi

Çevreye Özgü: x

Pafta: Ada: Parsel:

Özgülüğü yitirmiş:

Adı:

Yaptıran:

Yapan:

Mimari Çag:

Yapım tarihi:

Kitabe:

Vakfiye:

Koruma Durumu	Iyi	Taşilyıcı Yapı	Dış Yapı	İç Yapı	Süsleme Elemanı	Rutubet Durumu	Var Yok Önemli
	Orta						
	Fena x						

Vaziyet Planı:

Fotograf:

Yapılan Onarımlar:

Yapılmemiş

Orijinal Kullanım: Ev

Bugünkü Kullanım: Terk edilmiş

Önerilen Kullanım: Pansiyon

Teknik Bilgi

Su

Elek.

Isıtma

Kanaliz.

Tanım ve Gözlemler:

Yarım bodrumlu üç katlı kagir bir yapıdır İki Pencereli cumbası var, orijinalini muhafaza ediyor, Terk edilmiş ve iç elemanları dökülmektedir

Ekler:

Rapor:

Fotograf: x

Rölöve Projesi:

Restorasyon Proje

Harita x

Kroki

Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Rölöve ve Restorasyon Ana Bilim Dalı

Envater:No:2

Harita No:

İli: İst. Mah. Şahsuvar Mahallesi

Koruma

Anıtsal:

Sok. Kadirga Liman Caddesi Kapı No:14

Çevreye Özgü: x

Pafta: Ada: Parsel:

Derecesi

Özgülüğü yitirmiş:

Adı: Yaptıran: Yapan:

Mimari Çeş: Yapım tarihi:

Kitabe: Vakfiye:

Koruma Durumu	Iyi	Taşıyıcı Yapı	Dış Yapı	İç Yapı	Süsleme Elemanı	Rutubet Durumu	Var Yok Önemli
	Orta						
	Fena x						

Vaziyet Planı:

Fotoğraf:

Yapılan Onarımlar:

Yapılmamış

Orijinal Kullanım: Ev

Bugünkü Kullanım: Ev

Önerilen Kullanım: Pansiyon

Teknik Bilgi

Su	Elek.	Isıtma	Kanaliz.
x	x	x	x

Planım ve Gözlemler:

Üç katlı kagir yapıdır Orijinali bozulmuş bir yapıdır, tek pencereci cumbası var, çok kötü durumda

Ekler:

Rapor:

Fotoğraf: x

Rölöve Projesi:

Restorasyon Proje

Harita x

Kroki

Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Rölöve ve Restorasyon Ana Bilim Dalı				Envater:No: 3								
				Harita No:								
İli: İst. Mah. Şahsuvar Mahallesi		Koruma		Anıtsal:								
Sok. Kadirga Liman Caddesi Kapı No:20		Derecesi		Çevreye Özgü: x								
Pafta: Ada: Parsel:				Özgülüğü yitirmiş:								
Adı:		Yaptıran:		Yapan:								
		Mimari Çeş:		Yapım tarihi:								
		Kitabe:		Vakfiye:								
Koruma Durumu	Iyi	Taşıyıcı Yapı	Dış Yapı	İç Yapı	Süsleme Elemanı	Rutubet Durumu	Var Yok Önemli					
	Orta							x	x	x	x	
	Fena											
Vaziyet Planı:				Fotograf:								
Yapılan Önerimler:												
Yapılmamış												
Original Kullanım:Ev				Teknik Bilgi	Su	Elek.	Isıtma	Kanaliz.				
Bugünkü Kullanım:Ev									x	x	x	x
Önerilen Kullanım:Pansiyon												
Tanım ve Gözlemler:				Ekler:								
22 Nolu yapıya ikizdir Giriş katından harç orijinalini korumaktadır Tek pencereci cumbası var, dış sıvası kabarmış dökülüyor Önemli rutubet sorunu var Çok kötü durumdadır				Rapor:								
				Fotograf:								
				Rölöve Projesi:								
				Restorasyon Proje								
				Harita								
				Kroki								

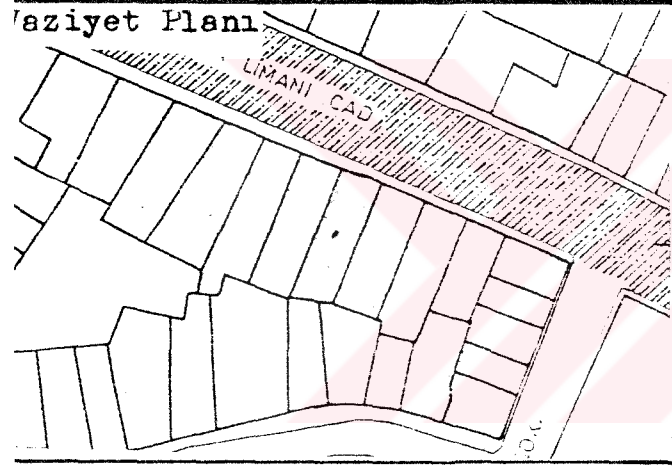
Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Rölöve ve Restorasyon Ana Bilim Dalı

Envater:No: 4

Harita No:

İli: İst. Mah. Şahsuvar Mahallesi	Koruma	Anıtsal:	
Sok. Kadirga Liman Caddesi Kapı No:22		Çevreye Özgü:	x
Pafta: Ada: Parsel:	Derecesi	Özgülüğü yitirmiş:	
Adı:	Yaptıran:	Yapan:	
	Mimarı Çeğ:	Yapım tarihi:	
	Kitabe:	Vakfiye:	

Koruma Durumu	Iyi	x	Taşyılıcı Yapı	Dış Yapı	x	İç Yapı	Süsleme Elemanı	Rutubet Durumu	x	Var
	Orta									Yok
	Fena									Önemli

Fotograf:

Yapılan Önerimler:

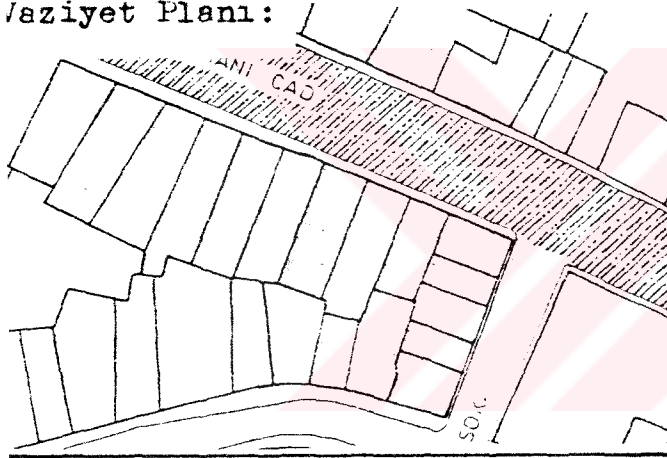

Dış sıvası yenilenmiş

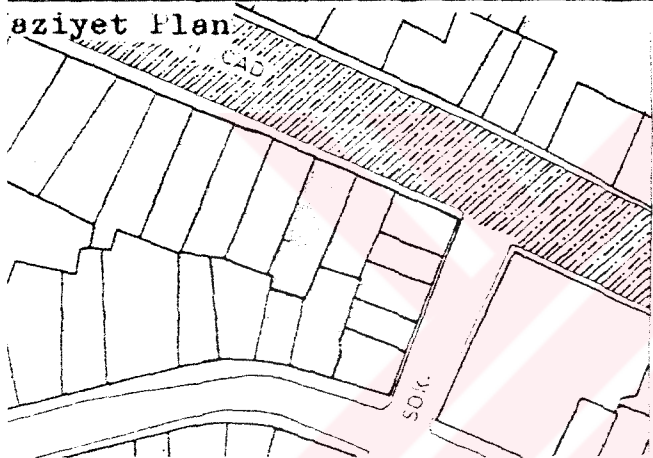
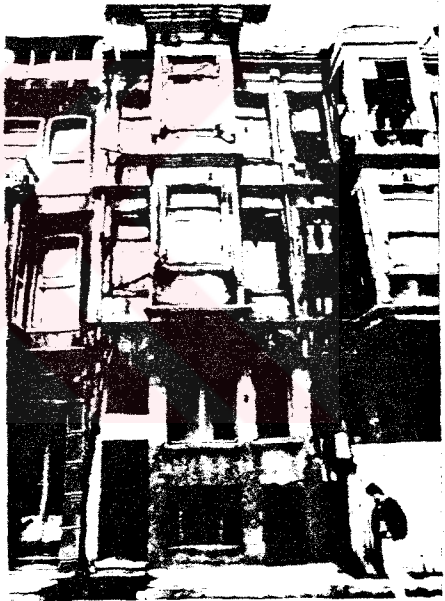
Original Kullanım: Ev	Teknik Bilgi	Su	Elek.	Isıtma	Kanaliz.
Bugünkü Kullanım: Ev		x	x	x	x
Önerilen Kullanım: Pansiyon					

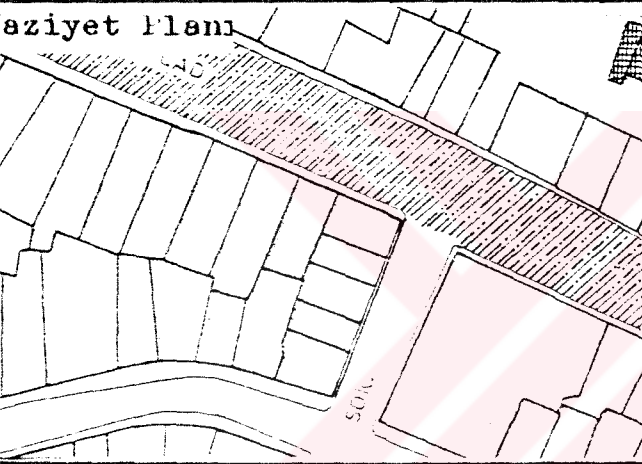
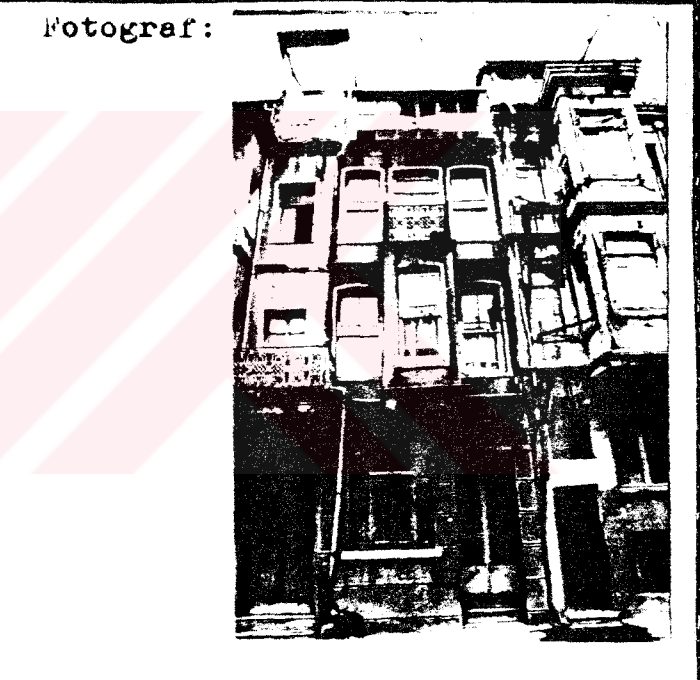
Tanım ve Gözlemler:

Üç katlı kagir yapıdır, yarım bodrumu iptal edilerek dükkan açılmıştır, tek pencereli cumbası var

Ekler:	
Rapor:	
Fotograf:	x
Rölöve Projesi:	
Restorasyon Proje	
Harita	x
Kroki	

Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Rölöve ve Restorasyon Ana Bilim Dalı				Envater:No: 5								
İli: İst. Mah. Şahsuvar Mahallesi				Harita No:								
Sok. Kadirga Liman Caddesi		Kapı No:24		Koruma								
Pafta:		Ada:		Derecesi								
Adı:		Yaptıran:		Yapan:								
		Mimarî Çıg:		Yapım tarihi:								
		Kitabe:		Vakfiye:								
Koruma Durumu	Iyi	Taşıyıcı Yapı	Dış Yapı	İç Yapı	Süsleme Elemanı	Rutubet Durumu	Var Yok					
	Orta							x	x	x	x	Önemli
	Fena											
Maziyet Planı:				Fotograf:								
												
Yapılan Onarımlar:												
Yapılmamış												
Orijinal Kullanım: Ev				Teknik Bilgi		Su Elek.		Isıtma		Kanaliz.		
Bugünkü Kullanım: terk edilmiş												
Önerilen Kullanım: Pansiyon												
Tanım ve Gözlemler:						Ekler:						
<p>Üç katlı kagir içi ahşap bir yapıdır. İçi yıkık durumda, dış cephesi duruyor. Tek pencereci bir cumbası var, yapının orijinalini korumakta, hemen müdahale edilmesi lazım.</p>						Rapor:						
						Fotograf:		x				
						Rölöve Projesi:						
						Restorasyon Proje						
						Harita		x				
Kroki												

Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Rölöve ve Restorasyon Ana Bilim Dalı					Envanter no: 6 Harita no:							
İli: İst. Mahalle: Şahsuvar Mahallesi			Koruma Derecesi		Anıtsal: ☐							
Sokak: Kadirga Liman Caddesi Kapı no: 26					Çevreye Özgü: ☒							
Sokak: Ada: Parsel:					Özgünlüğü Yitirmiş: ☐							
Adı:			Yaptıran:		Yapan:							
			Mimari çağ:		Yapım Tarihi:							
			Kitabe:		Vakfiye:							
Yapı Durumu	İyi	Orta	Fena	Taşıyıcı Yapı	Dış Yapı	İç Yapı	Süsleme Elemanı	Rutubet Durumu	Var Yok	Önemli		
Eziziyet Planı					Fotograf:							
												
Yapılan Onarımlar:												
Hiçbir onarım yapılmamış												
rijinél Kullanım: Ev					Teknik Bilgi		Su		Elek.		Isıtma	Kanalizasyo
günlük Kullanım: Ev												
önerilen Kullanım: Pansiyon												
Tanım ve Gözlemler:					Ekler:							
Üç katlı kagir bir yapı, yarım bodrum katı var, dış cephesi, tuğla üstü sıva olarak yapılmıştır. Giriş katı orijinali bozulmuş durumdadır. Tek pencereli bir cumbası vardır. Önemli bir rutubet sorunu vardır. Bina çok kötü durumdadır.					Rapor:							
					Fotograf: ☒							
					Rölöve Projesi:							
					Restorasyon Proje							
					Harita: ☒							
					Kroki:							

Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Kölöve ve Restorasyon Ana Bilim Dalı				Envanter no: 7 Harita no:			
Adı: İst. Mahalle: Şahsuvar Mahallesi		Koruma Derecesi:		Anıtsal:			
Okak: Kadirga Liman Caddesi Kapı no: 28				Çevreye Özgü:		x	
Sokak: Adı: Parsel:				Özgünlüğü Yitirmiş:			
Yaptıran:		Yapan:					
Mimarı çağ:		Yapım Tarihi:					
Kitabe:		Vakfiye:					
Yapı Durumu	Yıl	Taşıyıcı Yapı	Dış Yapı	İç Yapı	Süsleme Elemanı	Rutubet Durumu	Var Yok Önemli
	Orta x	x	x	x			x
	Fena						
Kaziyet Planı				Fotograf:			
							
Yapılan Onarımlar:							
Hiç onarım yapılmamış							
Orijinal Kullanım: Ev				Teknik Bilgi		Su Elek. Isıtma Kanalizasyo	
Güncel Kullanım: Ev							
Verilen Kullanım: Pansiyon				x		x	
Tanım ve Gözlemler:						Ekler:	
Üç katlı kagir bir yapıdır, üstte ilave kat eklenmiştir. Üstü balkonlu tek pencereli cumbası vardır. Pencereleri basık kemerlidir.						Rapor:	
						Fotograf: x	
						Rölöve Projesi:	
						Restorasyon Proje	
						Harita: x	
						Kroki:	

Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Kölöve ve Restorasyon Ana Bilim Dalı

Envanter no: 8
Harita no:

İli: İst. Mahalle: Şahsuvar Mahallesi

Sokak: Kadirga Liman Caddesi Kapı no: 30

Pafta: Ada: Parsel:

Adı:

Yaptıran:

Yapan:

Mimarî çağ:

Yapım Tarihi:

Kitabe:

Vakfiye:

Anıtsal:

Çevreye Özgü:

Özgünlüğü Yitirmiş:

Koruma Durumu	İyi	X	Taşıyıcı Yapı	X	Dış Yapı	X	İç Yapı	X	Süsleme Elemanı	Rutubet Durumu	X	Var Yok Onemli
---------------	-----	---	---------------	---	----------	---	---------	---	-----------------	----------------	---	----------------

Özellik Planı

Fotograf: -

Yapılan Onarımlar:

Hiç onarım yapılmamış

Örijinal Kullanım: Ev

Güncel Kullanım: Ev

Verilen Kullanım: Pansiyon

Teknik Bilgi

Su

Elek.

Isıtma

Kanalizasyon

X

X

X

X

Yapım ve Gözlemler:

Üç katlı kagir yapıdır, ilave katı eklenmiştir. İç döşeme tavan kaplamaları ve merdiveni ahşaptır. Sokağa bakan iki cepheinden konsol çıkmıştır. Örijinal basık kemerli iki kanatlı demir giriş kapısı vardır. Giriş kapısı üzerinde örijinal demir döküm korkuluklu balkon vardır.

Ekler:

Rapor:

Fotograf:

Rölöve Projesi:

Restorasyon Proje

Harita:

Kroki:

X

X

Yıldız Uni
Kölöve

İlimleri Enstitüsü
İnsan Bilim Dalı

Envanter no: 9
Harita no:

İli: İst. M.
Sokak: Kadırga
Pafta:
Adı:

Mahallesi

Pafta no: 32

Parşel:

Koruma

Derecesi

Anıtsel:

Çevreye Özgü: x

Özgünlüğü Yitirmiş:

Yapan:

Yapım Tarihi:

Vakfiye:

Koruma Durumu

İyi
Orta
Fena

İç

x

Süsleme
Elemeni

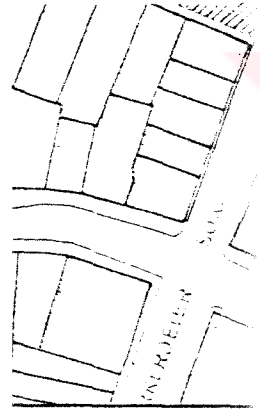
Kutubet
Durumu

Var

Yok

x Önemli

Vaziyet Planı

Yapılan Onarım

Hiçbir onarım

Örijinal Kullanım	Bugünkü Kullanım	Önerilen Kullanım	Teknik Bilgi	Su	Elek.	Isıtma	Kanalizasyon

Planım ve Gözetim

İki katlı... duvarları, tavan üstü sıva yapılmıştır... kısımları çatışı çökmüş durumdadır... katlı demir kapısı vardır. Süsleme... durmaktadır. Dış ve iç duvar sıva... durmaktadır.

Ekler:

Rapor:

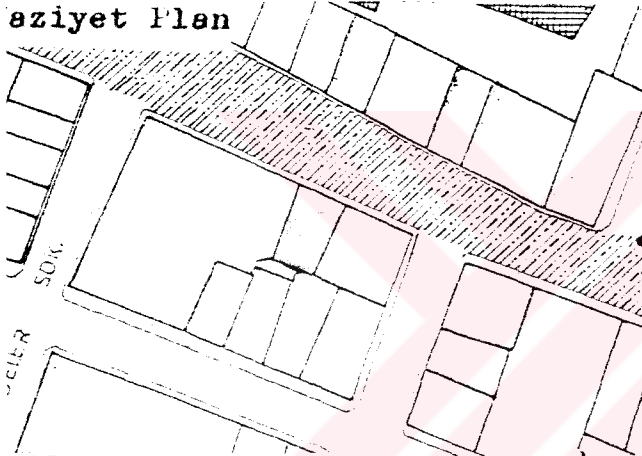

Fotoğraf: x

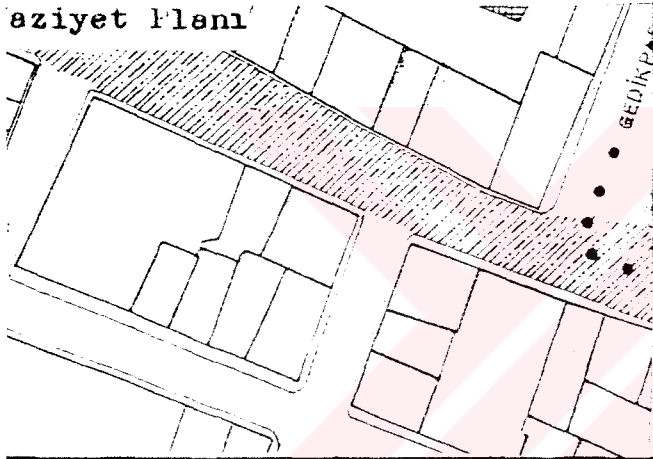

Rölöve Projesi:

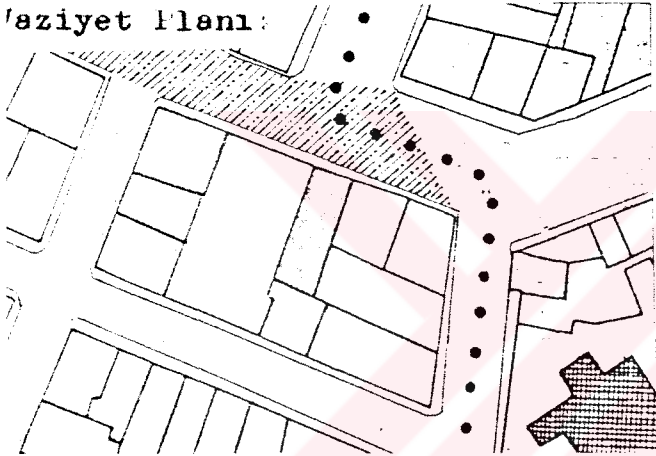

Restorasyon Proje

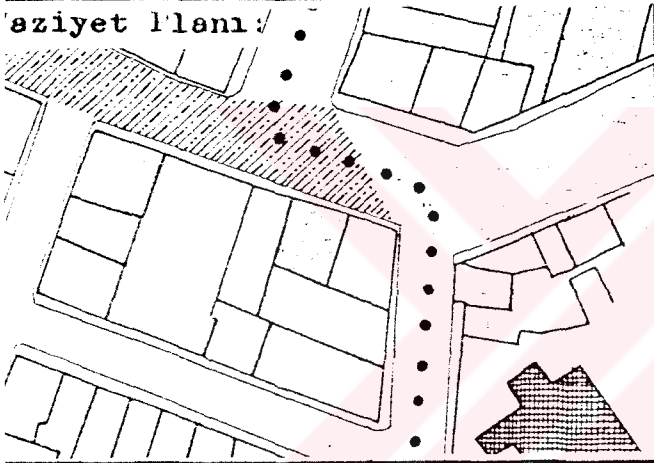
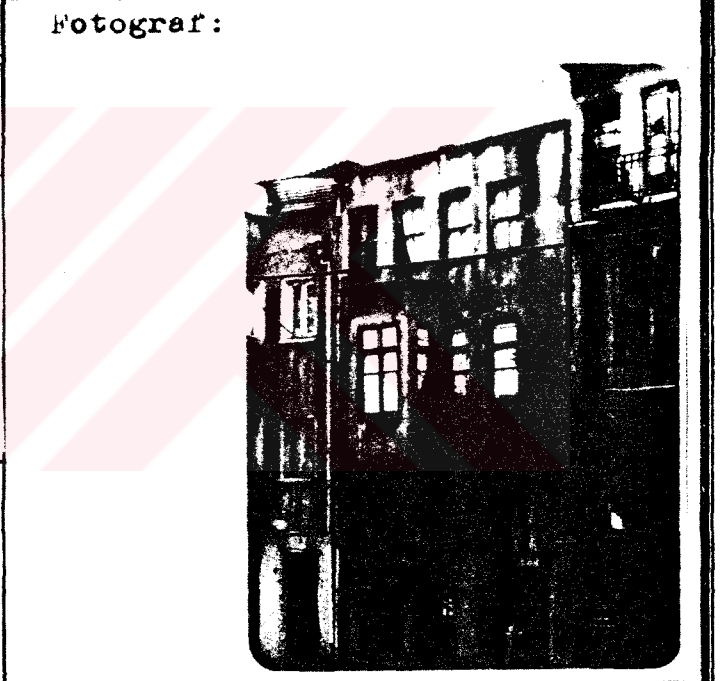
Harita: x

Kroki:

Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Kölöve ve Restorasyon Ana Bilim Dalı		Envanter no: 10					
		Harita no:					
Adli: İst. Mahalle: Şahsuvar Mahallesi		Anıtsal:					
Sokak: Kadirga Liman Caddesi Kapı no: 34		Çevreye Özgü: x					
Pafta: Ada: Parsel:		Özgülüğü Yitirmiş:					
Adı:		Yaptıran: Yapan:					
		Mimarî çağ: Yapım Tarihi:					
		Kitabe: Vakfiye:					
Koruma Durumu	İyi x	Taşıyıcı Yapı	Dış Yapı	İç Yapı x	Süsleme Elemanı	Rutubet Durumu x	Var Yok
	Orta						Önemli
	Fena						
Eraziyet Planı				Fotograf:			
							
Yapılan Onarımlar: Dış cephesi kötü boyanmış Orijinal giriş kapısı bozularak dükkan açılmış Bilimsel bir onarım görmemiş							
Orijinal Kullanım: Ev				Teknik Bilgi		Su	
Güncül Kullanım: Ev						Elek.	
Verilen Kullanım: Pansiyon						Isıtma	
						Kanalizasyon	
Onarım ve Gözlemler: Üç katlı kagir bir yapıdır, üstte ilave kat eklenmiş iç merdiveni, duvarları ve döşemeleri kagirdir. Üstü balkonlu, iki pencereci cumbası vardır.				Ekler: Rapor: Fotograf: x Rölöve Projesi: Restorasyon Proje Harita: x Kroki:			

Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Rölöve ve Restorasyon Ana Bilim Dalı						Envanter no: 11											
Harita no:																	
İli: İst. Mahalle: Şahsuvar Mahallesi			Koruma Derecesi			Anıtsal:											
Sokak: Kadirga Liman Caddesi Kapı no: 36						Çevreye Özgü: x											
Pafta: Ada: Parsel:						Özgünlüğü Yitirmiş:											
Adı:			Yaptıran:			Yapan:											
			Mimarî çağ:			Yapım Tarihi:											
			Kitabe:			Vakfiye:											
Koruma Durumu	İyi	x	Taşıyıcı Yapı	Dış Yapı	İç Yapı	Süsleme Elemanı	Rutubet Durumu	Var Yok									
	Orta								Önemli								
	Pens																
Eraziyet Planı					Fotograf:												
																	
Yapılan Onarımlar:																	
Hiç onarım yapılmamış																	
Orijinal Kullanım: Ev			Teknik Bilgi			Su			Elek.			Isıtma			Kanalizasyo		
Güncel Kullanım: Ev						x			x			x			x		
Belirlenen Kullanım: Pansiyon																	
Tanım ve Gözlemler:						Ekler:											
<p>Üç katlı kagir yapı, teras katı da var, dış görünüşü çok güzel bu yapı, tuğla duvarları üzerinde sıva yapılmış ve kule kısmı ise, taş ile kaplamalıdır</p> <p>Tek pencereci bir cumbası var, süslemeleri çok incelikle yapılmış ve hala durmaktadır.</p> <p>Yapının merdiveni, tavanı ve döşemesi ahşaptan yapılmıştır.</p>						Rapor: x											
						Fotograf: x											
						Rölöve Projesi: x											
						Restorasyon Proje: x											
						Harita: x											
						Kroki: x											

Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Rölöve ve Restorasyon Ana Bilim Dalı		Envanter no: 12									
		Harita no:									
İli: İst. Mahalle: Şahsuvar Mahallesi		Anıtsal:									
Sokak: Kadirga Liman Caddesi Kapı no: 44		Çevreye Özgü: x									
Pafta: Ada: Parsel:		Özgünlüğü Yitirmiş:									
Adı:		Yaptıran:									
		Yapan:									
		Mimarı çağ:									
		Yapım Tarihi:									
		Kitabe:									
		Vakfiye:									
Koruma Durumu	İyi	Taşıyıcı Yapı	Dış Yapı	İç Yapı	Süsleme Elemanı	Rutubet Durumu	Var Yok				
	Orta			x			Önemli				
	Pene	x	x			x					
Durum Planı:				Fotograf:							
											
Yapılan Onarımlar:											
Hiçbir onarım yapılmamış											
Orijinal Kullanım: Ev		Teknik Bilgi		Su		Elek.		Isıtma		Kanalizasyon	
Güncel Kullanım: Terk edilmiş											
Önerilen Kullanım: Pansiyon											
Tanım ve Gözlemler:				Ekler:							
<p>Üç katlı bir ahşap kagir yapı, dış cephesi, tuğla üstü sıvalı olarak yaptırılmış ve ayakta durmaktadır. İç duvarları, merdiveni ve döşemeleri ahşaptan yapılmıştır, yıkık durumdadır. İki pencere ve bir cumbası vardır. Orijinal kemerli ahşap giriş kapısı durmaktadır.</p>				Rapor:							
				Fotograf: x							
				Rölöve Projesi:							
				Restorasyon Proje							
				Harita: x							
				Kroki:							

Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Kölöve ve Restorasyon Ana Bilim Dalı						Envanter no: 13		Harita no:	
Adli: Ist. Mahalle: Şahsuvar Mahallesi				Koruma Derecesi		Anıtsal:			
Sokak: Kadirga Liman Caddesi Kapı no: 46 -				Ada: Parsel:		Çevreye Özgü:		x	
Adı:				Yaptıran:		Yapan:			
				Mimarî çağ:		Yapım Tarihi:			
				Kitabe:		Vakfiye:			
Koruma Durumu	İyi	Taşıyıcı Yapı	Dış Yapı	İç Yapı	Süsleme Elemanı	Rutubet Durumu	x	Var	
	Orta	x	x	x				Yok	
	Fena							Önemli	
Eraziyet Planı:					Fotograf:				
									
Yapılan Onarımlar:									
Dış cephenin kısmen sıvası yenilenmiş, pencere doğramaları boyanmış görülmektedir.									
Orijinal Kullanım: Ev					Teknik Bilgi				
Güncül Kullanım: Ev					Su				
Verilen Kullanım: Pansiyon					Elek.				
					Isıtma				
					Kanalizasyon				
Durum ve Gözlemler:					Ekler:				
Üç katlı kagir bir yapı, tavan ve döşeme kaplamaları ve merdiveni ahşaptan yapılmıştır. Tek pencereli cumbası var. Orijinal üstü düz iki kanatlı ahşap giriş kapısı vardır. Yapının bir iç bahçesi vardır.					Rapor:				
					Fotograf:				
					Rölöve Projesi:				
					Restorasyon Proje				
					Harita:				
					Kroki:				

VII.BÖLÜM. KORUMA ÖNERİSİ.

VII.I. KADIRGA LIMAN CADDESİ KORUMA ÖNERİSİ.

Yapıların Tesbit fişleri , fotoğrafları. Görünüşleri ve plan tipleri hazırlandıktan sonra Çiftegelinlik Caddesinden kadirga yönüne doğru tek yönlü olarak trafiğe açılması ve caddeye açık olan tüm sokaklar kapatılması önerilmiştir.

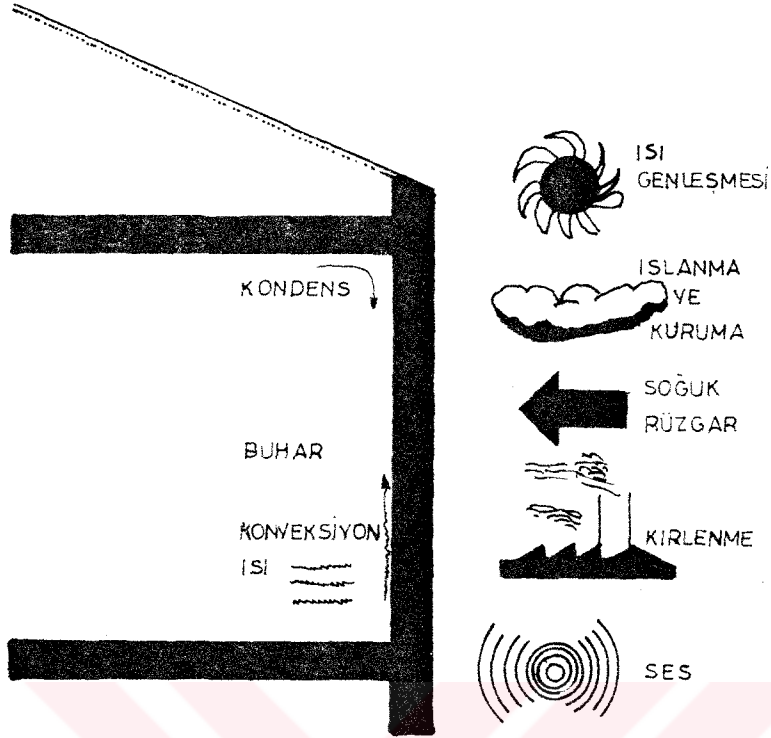
Orijinalı bozulmuş cephelerin, Orijinalına dönerek cephe Restorasyon paftaları hazırlanmıştır. Yapıların pansiyona çevirmeleri ve kumkapıdaki olduğu gibi turizm hizmetine açılmasını planlanmıştır (P.10.11.16.17.18.19.20.21).

VII.II. KAGIR YAPILARDA CEPHE ONARIMI.

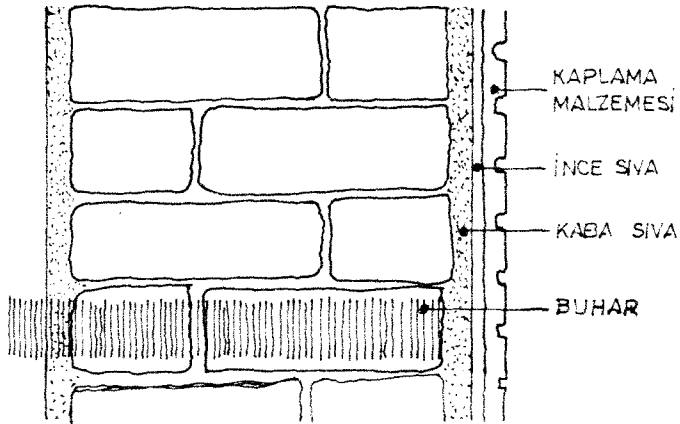
Bu bölümde, Çalışma caddesindeki kagir binaların cephelerinin onarımı ve yapım tekniklerinin anlatılması amaçlanmıştır. Kadirga liman caddesinde kagir binaların cephelerinde taş, tuğla ve sıva kullanılmıştır, bu malzemeler zaman içinde iç ve dış etkenlerle bozulmuş ve onarım görmemişlerdir.

İç ortamla dış ortamı birbirinden ayıran dış duvar çok yönlü bir çok etkenin etkisi altında, kendisinden beklenen çeşitli fonksiyonları yeterli düzeyde yerine getirmesini beklediğimiz bir yapı elemanıdır⁸¹ (p.22).

Duvarın görevini yapabilmesi için, iç yüzeydeki badana, boya veya diğer herhangi bir katmandan en dış yüzeyi

Bir dış duvarı etkileyen iç ve dış koşullar.

Dış duvar ısı farklarından oluşan buharı bünyesinden dışarıya atabilmelidir.

oluşturan katmana kadar hepsinin payı vardır. Her katman kendi fonksiyonunu yerine getirebilecek nitelik ve boyutta, sistem içindeki sıralamada yerini almalıdır⁸².

Dış kaplama ve duvar bünyesini oluşturan diğer katmanların birbiriyle uyumu çok önemlidir. Bu uyum sağlanmadığı zaman, nitelik, boyut açısından malzemenin yetersizliği, veya zamanla görevini yapamaz hale gelen dış kaplamada, çatlaklar, kopmalar ve kırılma meydana gelmektedir.

VII.II.1 SIVA ONARIMI.

Sıva onarımına başlarken yüzeydeki bozulmalar ve kalkmalar geniş ağızlı bir keski veya tokmakla düzeltilir. Fakat bu sırada çevresindeki sağlam kısımların sıva ve kaplamaları da bozulabilir. Bu durumda ortaya çıkan oyuklar çimento ve kum karışımı tek kat sıva uygulanarak çelik bir mala ile yamanır. Çatlaklar özel bir dolgu maddesi veya aynı harc kullanılarak doldurulur⁸³.

Eski sıva çatlaklarını özel bir spreyci boya ile kapatarak sorunları geçiştirmek uzun vadeli tahribatlara neden olabilir. Kagir duvara girecek su sonunda buharlaşması büyük tehlike yaratmaktadır. Ancak buhar geçirgen boyalar kullanılmalı ve bunlar asıl yüzeyin görünümüne uygun olmalıdır⁸⁴.

Sıvanın Çatlak olan kısımları ya da oyuk kesimleri yüzeyden Sağlam zemine kadar kare bloklar halinde kesilir. Kesimler

tamamlandıktan sonra tüm toz, kalkmış bağlayıcı malzemeler, ufalanmış parçalar, sert kıllı bir fırça ile temizlenir; mantarları öldürecek uygun bir ilaçla ilaçlanır.

Oyuklar mümkün olduğu kadar 12 mm'yi geçmeyecek şekilde katlar halinde kesilerek temizlenmelidir. Her hangi bir sıva uygulanmadan önce arka zemin özellikle emmeyi kontrol etmek üzere hafifçe ıslatılmalıdır.

Genellikle sıva iki kat olarak kullanılır, ancak küçük tamiratlar dışında üç kat tavsiye edilir. İlk ve en güçlü kat 9-16 mm kalınlığında olmalı ve sonraki katların bağlantısını kolaylaştırmak üzere taraklanmalıdır. Sonraki katlar gitgide incelmeli, son kat 6 - 10 mm kalınlığında olmalıdır.⁸⁵

Alt katlar yazın en az iki, kışın en az yedi gün kurumaya bırakılmalıdır. Bunlar hava alabilen bir örtü ile kaplanmalı ve bir sonraki kat uygulanmadan önce çekmenin (rötre) tamamlanması kontrol edilmelidir. Sabitlik ve sağlamlık testleri yapılmalı, emmeyi kontrol etmek için yüzeye hafifçe su puskürtülmeli ve sonraki kat bundan sonra atılmalıdır.⁸⁶ En son kat düz bir tahta mala ile uygulanmalı ve bir defada düzeltilmesine çalışılmalıdır.⁸⁶

VI.III.2. TAŞ YENİLEME.

Hiç bir taş ne ise yaradığı anlaşılmadan ve geçici destek sağlanmadan yerinden oynatılmamalıdır. Taş iyi tanımlayıp

aynı tip ve jeolojik yönden eskisine uygun bir tasla değiştirilmelidir. Yeni taş konulduğu yere iyi uyum sağlamalıdır, tamir için taş değiştirmek eskisi görevini iyi yapamayacak durumdayasa uygundur. Bu durumda bile değiştirilen taş parçalarının genel görünüşe uyum esastır⁸⁷.

VI.III.3. Tuğla Yenileme

Tuğla tamiri çok gerekli hallerde yapılmalıdır: Örneğin bir Duvar veya kemer çökecek kadar tahrip olussa yada içeriye su alıyorsa, tuğlayı dikkatlice sökmek ve mümkünse orijinal tuğlalar kullanmak ve bağlayıcı olarak kireç hamuru kullanması en iyi yoludur. Bir veya iki tuğla yerinden oynamışsa bir keski veya testere ağzıyla harc kalınlarını kazıyıp, ince bir tabaka kursun veya arduvaz parçası ile kamlayıp tuğlayı yerine oturtmak bazı hallerde mümkündür. Kireç hamuru ve iyice toz haline getirilmiş (HTI)* tozundan yapılmış sulu harcı 50 cc' lik bir siringa ile uygulamak yararlı bir yoludur.

Ek yerlerinin yüzeyi fırç ile iki kat latex boya sürülerek tecrit edilebilir. Bu boya, harc donduktan sonra dikkatle çekilip yüzeyden sıyrılabilir⁸⁸.

* (HTI) - Bu katıksız toprak seramik malzemedir. Fabrikasyon tuğlalarından. (High Temperature Insulation. Yüksek ısı dereceli izolasyon). elde edilir ve kireçle reaksiyona girerek bu hidradik karışım meydana gelir. Bu madde siva karışımına diğer toprak tuğlalardan farklı olarak çok az renk verir (A J. Munnings 1955 Volume 182 5.55)

Çatlakları Kapama.

Devam eden bünyesel hareketlerden dolayı oluşan çatlaklar ile metal paslanmasıyla veya ezilme yada donma gibi durumlarla ilgisi olmayan çatlaklar viskozitesi düşük uygun renkli bir reçineyle kaplanabilir, suyun girmesini önlemek için genişleyen çatlaklar, polisulfat hamuru ile doldurulabilir. Bu çeşit su geçirmez bileşikler kırık yerleri tamamlamak için uygun değildir. ve bu şekilde kullanılmamalıdır⁸⁹.

VIII. BÖLÜM SONUÇ

Tarihi Yarımada'nın bir bölgesi olan Gedikpaşa Fiziksel ve Tarihsel gelişimine ait bilgiler verilip, bugünkü durum tespit paftalarında sunulmuştur. Gedikpaşa bölgesi, genel olarak ve Kadirga Liman Caddesi, detaylı olarak plan ve Cephe Üzerine bir koruma restorasyon önerisi hazırlanmıştır. Yerleşim ve yapı elemanlarının fotoğraf ve analiz Çalışmalarıyla incelenmesinden elde edilen genel karakteri kısaca şöyle tanımlayabiliriz.

Yerleşme az eğimli bir arazi üzerinde yer aldığından genellikle bina giriş katları kaç bir basamakla yükselmistir ve yarım bodrum katlar oluşmuştur.

Yapıların çoğu kağır ve kağır içi ahsap olarak yapılmışlardır. giriş kapılar cephenin bir kenarında veya ortasında yer alıp, iki kanatlı ahsap veya demir süslemli kapılardır. Hemen hemen kapıların, düz olarak veya basık, beşik kemerli bir tepe penceresi bulunmaktadır.

Mimari kompozisyonu tamamlayıp, görüntü, gölge etkileri ile sokakları tekdüzelikten kurtaran, hareketli bir görünüm veren çıkmalar genellikle tüm yapılarda ortada yer almıştır. Çıkmaların altında ahsap, demir, taş veya sıva üzeri bezemeli konsol elemanları vardır.

Silmeler tas, tuğla ve sıvalı olarak yapılmıştır. sacak yoktur, bina bir kornişle bitmektedir. Gedikpaşanın da hızlı apartmanlaşmaya karşı koruyabilen yerleri 19.YY.'a ait siraevlerin mimari dokusunun incelenmesi sonunda. Yapıların çoğu, doğa tahribetine bırakılmış, bakımsız ve sahihsiz yapılardır.

Gürültülü, kalabalık ve imalat hanelere dönüşen bu bölge, bazı yapılarda oturan halk, strisli, tedirgin ve sinirli olduğu çalışma sırasında açıkça görülmektedir.

Amacımız kişilere kendi eski evlerinin bir kültür, sanat değeri olduğunu, bunu yıkmak yerine onararak koruması ve gelecek nesillere aktarması gerektiği bilincini vermek olmalıdır. Bu büyük milli servet ve kültür değeri olan eski yapı yağmacılığının durdaurulması. öncelikle yasalarla sağlanmak ve rasyonel, somut örnekler vererek yöneticilerin ve halkın koruma yönüne bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

Çalışma caddesine çok yakın bulunan kumkapı meydanı, Turizm hizmetine açılan balık ve et lokantaları, restore edilen evleri, bakımlı sokakları ve hemen yanında bulunan bakımsız Kadirga Liman Caddesi ile büyük bir tezatlık oluşturmaktadır. Bu düşünceden hareketle caddeyi restore ederek orada bulunan binaların turizm hizmetine pansiyon olarak kazandırılması ve böylece çevreye tezatlık oluşturan Kadirga Liman Caddesinin Kumkapı ile birlikte bütünleşmesidir.

Herseyden önce hiçbir eski yapının yapıldığı devirdeki haliye (müze haric) kullanılamayacağını kabul etmeliyiz. Onun bu günün konfor koşullarına uygun hale getirebilmeliyiz. İste bu düşünceyle kadirga liman caddesinde bulunan yapıların bir örneği olarak 36 nolu Bina, bugün konut olarak kullanılan şekline göre rölövesi hazırlanmıştır.

Bodrum, zemin, , birinci, ikinci ve teras katlardan oluşan bu yapı, Restorasyon projesinde, birinci ikinci ve teras katları pansiyon odaları olarak, diğer katlar ise servis bölümleri olarak düşünülmüştür. Restorasyona ilgili yapılması gereken öneriler ekli restorasyon paftalarında bulunmaktadır.

Bu çalışmadaki gibi henüz yapı potansiyalini yetirmemiş binaların restore edilerek çağdaş konforla donatılması; milli servetin korunması ve bu eski eserlerin oluşturduğu yerleşimin gelecek kusaklar için korunması gerektiği bilinci olusturulmaktadır.

Yapıların korunmasında, yapı sahiplerinin istekleri doğrultusunda belediyeler, özel kuruluşlar ve koruma dernekleri tarafından ekonomik yönden desteklenmelidir.

DIPNOTLAR

1. Darkot, "İstanbul", s. 1137-1138.
2. Kayabogazi, İstanbul ve Dolaylı Coğrafyası, s.6.
3. "İstanbul", Türk Ansiklopedisi, c.20, s.344.
4. Darkot, loc.cit.
5. "İstanbul", İslam Ansiklopedisi, c.5, s.1136.
6. İnciciyan, 18.Asırda İstanbul, s.3 .
7. "İstanbul", Yurt Ansiklopedisi, c.5, s.3766.
8. Gökbilgin, "İstanbul", s.1149.
9. Darkot, op.cit. s.1138.
10. ibid.
11. Gökbilgin, loc.cit.
12. Kayabogazi, op.cit. s.87.
13. Mayer, Byzantion....., s.41-42.
14. Gökbilgin, op.cit. s.1140
15. Mayer, op.cit. s.46.
16. Gökbilgin, loc.cit.
17. Stewing, İstanbulda çıkmaz sokaklar ve gecekondular meselesi, s.11.
18. ibid. s.7.
19. ibid.
20. Kuban, İstanbul Tarihi Yapısı.
21. Yurt ansiklopedisi, op.cit. c.6, s.4022.
22. ibid. .
23. Müller-Wiener, Bildlexikon, s.18.
24. ibid.
25. ibid. s.3956.
26. Gökbilgin, op.cit. s.1145-1146.

27. Inciciyan, op.cit.s.77.
28. Stewing, Bizans, Konstantinopolis, Istanbul s.14.
29. "Istanbul", op.cit. s.3797.
30. Inciciyan, op.cit. s.78.
31. Müller-Wiener, op.cit. s.16-18.
32. ibid.
33. Gökbilgin, loc.cit.
34. Müller-Wiener, loc.cit.
35. Gökbilgin, loc.cit.
36. ibid.
37. Müller-Wiener, op.cit s.18.
38. ibid.
39. ibid .
40. Janin, Constantinople Byzantine, s.50.
41. Inciciyan, op.cit. s.79.
42. Müller-Wiener, loc.cit.
43. Janin, Loc.cit.
44. Müller-Wiener, op.cit. s.29-31.
45. Inciciyan, op.cit. s.14.
46. Müller-Wiener, loc.cit.
47. Inciciyan, op.cit. s.5.
48. Müller-Wiener, loc.cit .
49. ibid.
50. Inciciyan, op.cit. s.19.
51. Mayer, op.cit. s.52-53 .
52. Pervititch, plan cadastral d'Assuran cas.
53. Yurt Ansiklopedisi, op.cit. c.1 s.264.
54. Istanbul il yıllığı, s.265.
55. Kakasyon, Istanbul'da suriçi....., s.244.

56. "İstanbul yangınları", Ana Britannica, c.12 s.88.
57. İstanbul il yillığı, loc.cit.
58. Kakasyon, loc.cit.
59. ibid.
60. İstanbul il yillığı, op.cit. s.268.
61. Dirimtekin, Fatihden önce marmara surları, s.13.
62. ibid.
63. Öz, İstanbul camiler, s.35.
64. ibid. s.40.
65. Koçu, "Balıpaşa yokusu", İstanbul ansiklopedisi, c.7 2.3643-3644.
66. Öz, op.cit. s.51.
67. ibid.
68. Koçu, op.cit. c.10 s.5275.
69. ibid. c.3, s.1542.
70. Ayvansaray, a.g.e., 28/8.
71. Kotil, Hadikat-ül cevamiye göre ..., s.58.
72. Öz, op.cit. s.145.
73. Koçu, op.cit. c.3, s.1542.
74. Kömürcüyan, XVII. Asırda İstanbul, s.88-90.
75. Ayverdi, Fatih Devri Mimarisi, s.386-388.
76. "Gedikpaşa Tiyatrosu", Türk ansiklopedisi, 17 s.212.
77. And, Osmanlı Tiyatrosu kuruluş..., s.99-101.
78. Tanışık, İstanbul çeşmeleri, s.206.
79. ibid.
80. Evren, Türk evinde çıkma, s.5.
81. Katescioğlu, "Yapıda Dış Kaplama ve ... ", s.36.
82. ibid.
83. A.J.Numbers, 34835, Volume 182, s.50.

- 84. ibid.
- 85. ibid. .
- 86. ibid. .
- 87. ibid. s.59.
- 88. ibid. s.60.
- 89. ibid.

BİBLİYOGRAFYA

And, Metin, Osmanlı Tiyatrosu Kuruluşu-Gelişimi Katkısı,
Ankara, 1976.

Ayverdi, Ekrem Hakkı, Fatih Devri Sonlarında İstanbul
Mahallerleri, Şehrin İskanı ve Nüfusu, Ankara,
Vakıflar Umum Müdürlüğü, 1958.

Dirimtekin, Feridun, Fatihden Önce Marmara Surları,
İstanbul, İstanbul Fetih Dernegi Yayın
No.10, 1953.

İnciciyan, P.G., XVIII. Asırda İstanbul, çev:Harnd,
D.Andreasyan, İstanbul, İstanbul Fetih
Cemiyeti, İstanbul Enstitüsü Yayın No:19,
1956.

"İstanbul", Türk Ansiklopedisi, c.XX,s.344.

"İstanbul",İslam Ansiklopedisi, c.V,s.1136.

"İstanbul", Yurt Ansiklopedisi, c.5, s.3766.

"İstanbul Yangınlar", Ana Britannica, c.XII,s.5.88.

İstanbul İl Yıllığı, 1973.

Kafescioğlu, Ruhi, "Yapıda Dış Kaplama ve Sarunları",
Yapı Dergisi, Sayı:56, 1984/4, s.36.

Kayaboğazı, Seref, İstanbul ve Dolayı Coğrafyası,
İstanbul, 1942.

Kocu, Resat Ekrem, "Balipaşa Vokusu", İstanbul
Ansiklopedisi, cilt7, s.3643.

Kömürcüyan , Evemya Celebi, İstanbul Tarihi XVII. Asırda
İstanbul, Çeviri ve Notlar: Hrand,
D.Andreasyon, İstanbul, Kutulmuş Yayınevi,
1952.

Kuban, Doğan, " İstanbul'un Tarihi Yapısı. Tarihi
Gelişme-Şehrin Tarihi Yapısının
Özellikleri-Koruma Yöntemleri". Yayınlanmış
Rapor, İstanbul,1969.

Mayer, R., Byzantion-Konstantinopolis-İstanbul. Eine
Genetische Stadtgeographie, Wien und Leipzig,
Kommissionsverlag der Akademie der
Wissenschaften, 1943.

Müller-Wiener, Wolfgang, Bildexikon Zur Topographie
İstanbuls, Tübingen, Ernst Wasmuth Verlag,
1977.

Dz, Tahsin, Istanbul Camileri, Ankara, cilt 1, Türk Tarih Kurumu, Seri VI, No.5, 1962.

"Renovation", Architectural Journal, Volume:182, Numbers: 34-35, 34835 August, 1985, s.50-66.

Stewing, Reinhard, Istanbul'un Bünyesi: Doğulu Osmanlı Bünyeden Avrupalı Kozmopolit Bünyeye Geçiş, çev Ruhi Turfan M.Ş.Yazman, İstanbul, İstanbul Ticaret Odası, 1965.

Tanişik, İ. Hilmi, Istanbul Çeşmeleri, İstanbul.

ÖZGEÇMİŞ

Adı, Soyadı: Said Dahman Ali .

Doğum Yeri Yılı:Rafah, (Filistin) 1964.

İlköğrenim: Rafah İlk Okulu, (1970-1976).

Orta Öğretim: Rafah Orta okulu, (1976-1979).

Lise öğrenim: Bear Seba Lisesi, (1979-1982).

Dil öğrenim: Yabancı Diller Okulu, Türkçe
Bölümü, (1983-1984).

Yüksek Öğrenim: Yıldız Üniversitesi, (1983-1989).